

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10 711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Naša nacionalna mladina in zdajšna usodna doba

V zadni številki našega lista smo priobčili razglas združene napredne mladine. Ob tej priliki smo ugotovili, da se naša mladina zaveda svojih dolžnosti in odgovornosti v tej usodni dobi. V takih razdobjih je običajno mladina tista, ki se povzpne na višino potrebne razglednosti, kar ji omogoča, da iz razmer spozna in izlušči svoj narod in domovino prave koristi. To je povsem prirodno. saj je mladi rod tisti, ki ima vse življenje pred seboj, zato so njegovi pogledi uprti samo naprej in zato so tudi njegove odločitve pogumne.

Med razveseljivimi pojavi, ki dovoljujejo najboljšo sodbo o naši napredni mladini, je gotovo tudi programska knjižica omladine Jugoslovenske nacionalne stranke. V tej knjižici je nacionalna mladina povedala, kaj smatra za potrebno, da bi naš narod in država napredovala v zadovoljnost vseh državljanov. Ta knjižica je ena najpogumnejših programskih izpovedi slovenske mladine sploh in je v življenju napredne mladine gotovo važen mejnik. Iz nje se vidi, da imamo mladino široke razglednosti in pogumne odločnosti. Mladina ima tanek posluš za utrip zdajšnje ga zgodovinskega dogajanja in smisel za usmeritev. V svoji programski knjižici ni ostala dolžna odgovora na nobeno važnejše vprašanje, ki ga vsakomur postavlja naša doba. Predvsem opozarja mladina na posledice zdajšnje nesreče, ki je prišla med človeštvo, in globoko veruje, da bo izšel iz zdajšnjega trpljenja pravičen in pameten red življenja med narodi in posamezniki, da ne bo človeštvo krvavelo vsakih dvajset let.

Zdaj, ko stopa napredna mladina čedalje uspešneje na politično pozornico, je prav in potrebno, da se seznanimo z njenim mišljenjem in hotenjem.

V uvodu svoje programske knjižice poudarja mladina Jugoslovenske nacionalne stranke med drugimi nastopne misli. Smo na prelomu med dvema dobama. Na takšnem zgodovinskem prehodu je odgovornost živečih najtežja. Od tega, kako bo z ostalim človeštvom tudi naš narod prebrodil ta prehod iz ene dobe v drugo, bo v veliki meri odvisna njegova usoda. Mi tudi v tej hudi dobi ne bežimo pred odgovornostjo. Gospodari svoje usode smo predvsem mi sami. Kot ustvarjalna mladina ne bežimo pred usodo, ker ne bežimo pred življenjem. Svetovna razgledanost nas ne more zapeljati v brezupne zaključke glede naše bodočnosti, ker nam ona ni sama sebi namen, temveč samo sredstvo za pravilno ocenjevanje našega položaja v svetu.

Iz teh misli veje duh vere in samozavesti. Napredna mladina se neče nikdar sprijazniti z možnostjo, da bi bil naš narod samo predmet v mednarodni igri katerikoli sil. Nasprotno mladina vidi v sebi enega izmed sodločujočih činiteljev, s katerim mora vsakdo računati.

Po teh uvodnih mislih določa mladina svoje stališče do zdajšnjega in bodočega položaja v svetu. Predvsem ugotavlja, da bo ne glede na izid zdajšnje vojne izšel iz nje svet močno spremenjen. S političnimi, socialnimi in gospodarskimi posledicami te borbe mora-

mo računati že zdaj, da se izognemo škodi, ki bi jo sicer utrpeli zaradi nepripravljenosti. Le tako bomo skozi zdajšnje virove v svetu lahko srečno zajadrili v svoj pristan. Drugi pogoj za to vidi mladina v notranji povezanosti vseh Jugoslovenov v trdno in neporušno skupnost, ker »le taki narodi bodo lahko po zdajšnji vojni uveljavili svoje pravice, zlasti pa zahtevo, da ne sme nobena bodoča mednarodna ureditev okrniti njih osnovne življenjske koristi.« Mladina odklanja vsako mednarodno ureditev, ki bi slonela na kakršnikoli zamisli o nasilni podrejenosti enih narodov drugim narodom bodisi v političnem, gospodarskem ali tudi samo v duhovnem oziru, sprejema pa vsak mednarodni red, osnovan na pravnih zakonih enakopravnosti malih in velikih držav. Poleg zvestobe temu osnovnemu načelu izjavlja mladina svojo zvestobo »stvarni slovenski politiki, ki naj računa z dejstvi in se mimo vseh ovir trudi, da ne glede na posebne notranje politične razmere v posrednih slovenskih državah najde oblike trajnega medoslovenskega sodelovanja na osnovi neposrednega izravnavanja medsebojnih nesoglasij, skupne povezanosti, koristi in medsebojnega spoštovanja.«

Ali je naša država v resnici bogata ali ne

Premnogokrat se je v zadnjih letih pisalo in govorilo o prirodnem bogastvu naše države. Te dni je glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice »Samouprava« razpravljalo o težavah pri preskrbi našega prebivalstva s hrano in zapisalo med drugim:

»Pri nas mnogi govore o bogastvu naše države. Dejansko pa smo mi kaj siromašna zemlja, katere velik del je povsem nerodovit. Jugoslavija nima bogatega meščanskega stanu. Prav tako nimamo gnotno dobro stoječega srednjega stanu. Naša država sploh ne razpolaga z narodnim premoženjem, ki bi ga lahko primerjali z drugimi državami. Bili smo zmerom poštene siromaki, ki smo bili zadovoljni, če smo pridelali toliko, da smo si lahko nekaj pritrkali od ust in vnovčili za najnujnejše potrebe. S presežki naših letin ki smo jih prodajali v tujino, smo prav toliko dobivali, da smo nakupovali na tujih tržiščih najvažnejše potrebščine. V našem tisku še zmerom čitamo trditve, da smo bogata država, kjer je vsega v izobilju. Te trdit-

V zvezi s temi svojimi pogledi na mednarodno sožitje poudarja mladina, da ima Jugoslavija vse pogoje svoje državne samostojnosti. Kot narodna država je Jugoslavija stvarna dobrina vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki ne morejo dopustiti niti najmanjše njene okrnitve. Jugoslavija je prirodna tvorba v skupno nerazdruženo usodo povezanih Jugoslovenov, ki nam izven Jugoslavije ni življenja. Naša država ni darilo nikogar, niti ni plod naključja, temveč uspeh dolge in še ne dokončane borbe Slovencev, Hrvatov in Srbov za svoj obstoj. Zato mora iziti iz zdajšnje svetovne virove kot eno izmed zdravih jeder pravične ureditve Evrope, pa naj bo ta kakršnakoli. Ne more biti pravične ureditve Evrope, v kateri bi ne bilo neokrnjene svobodne Jugoslavije.

Iz teh misli vidimo, da se izjavlja napredna mladina za stvarno in urejeno demokratično sožitje vseh narodov, ki naj se na podlagi enakopravnosti in svobode medsebojno dopolnjujejo s sodelovanjem in pravično izmenjavo kulturnih in gospodarskih dobrin, ki jih ustvarjajo. Samo po teh načelih urejena Evropa in ves svet bosta prišla do svojega resničnega miru in napredka. Vsaka drugačna rešitev bi nosila v sebi krali novih nemirov in borb. Preveč so že prosvitljeni vsi narodi, da bi jih mogle obvladovati kakršnekoli nazadnjaške in ozkosrčne ideje. Mi globoko verujemo, da bo po zdajšnji nesreči naša Evropa svoj mir in pravico, človečnosti in dostojanstvu za vse narode.

ve moramo povsod zavračati, ker nam le škodujejo. Mi smo kmetijska država, ki se pojavi enkrat ali dvakrat letno na svetovnem tržišču kakor povprečni naš kmet na sejmu.«

Te besede so zelo resnične, a ne bilo bi potrebno, da so tako kruto resnične. Kmetijstvo je pri nas čisto premalo umno in napredno. Vsa dolga povojna leta nismo nikdar ničesar slišali o kakšni kmetijski preosnovi ali sploh o kakšnem načrtu, ki bi imel za smoter širokopotezno izboljšanje kmetijstva. Res imamo tudi mnogo slabe zemlje, toda ta se da marsikje izboljšati. Marsikje bi bilo treba čisto spremeniti kmetijsko pridelovanje in tako naprej. Vse to pa ne gre brez velike pobude odločujočih činiteljev, ker siromašni kmetie na lastno pobudo ne morejo ničesar storiti. S petletko ali desetletko z globoko premišljenim načrtom se to doseže. Z izboljševanjem kmetijstva bi morala vzporedno korakati tudi tako zvana kmetijska industrija, to je industrija, v kateri bi se predelavali plodovi naše zemlje.

Hmelj se bo najbrž še prodajal

Glavna kmetijska panoga Savinjske doline je hmelj. Če Savinjecan hmelj dobro poda, blagodejno občuti to skoro vsa Slovenija. Prav zato bi se morali na odločitvah mest h bolj pobrigati, da bi se naša pot našemu hmelju v tujino, kar zaradi vojne stanja seveda ni lahko. Jeseni se je nekaj blaga prodalo po razmerno dobrih cenah 40

do 45 din za kilogram, nato pa je hmeljska kupčija skoro čisto prenehala.

V zadnem času šele je kupčija spet oživila. Hmeljskim trgovcem se je namreč posrečilo zbuditi zanimanje za naš hmelj pri uvoznem odseku sovjetskoruskega trgovskega zastopstva za Jugoslavijo, ki ima sedež v Beogradu. Sovjetskoruski zastopnik v Zalcu

je kupoval naš hmelj v velikih količinah, kakor pravijo, za izvoz v Ameriko. Blago so plačevali po okoli 25 din za kilogram.

Kakor beremo v »Slovenskem hmeljarju«, se je Hmeljarska zadruga zelo prizadevala spraviti hmelj v denar, a se ji to doslej ni posrečilo. Premalo nam je znano, ali je zadruga ubirala tudi prave poti, ko je iskala možnosti za vnovčenje savinjskega hmelja, a znano je dejstvo, da se mora savinjski hmeljar za vso kupčijo, kolikor je je bilo, zahvaliti le starim hmeljskim trgovcem, ki imajo zveze in izkušnje na tem področju. Zdaj ko je kupčija spet oživila naj bi zadruga nastopala pobudno in pokazala, da budno spremlja položaj na našem hmeljskem trgu. Kakor poročajo iz Beograda je bil v ravnateljstvu za trgovino s tujino posvet hmeljskih zanimancev glede izvoza našega hmelja. Zastopani so bili tudi slovenski hmeljski trgovci, Hmeljarska zadruga in Kmetijska zbornica. Kakor zatrijuje poročilo, se je na sosvetu ugotovilo, da se bo mogel hmelj še nadalje izvažati. Na posvetu so med drugim sklenili, naprositi ministra za finance, naj prepove uvoz tujega hmelja. Znano je namreč, da so nekatere naše pivovarne prilagodene na primer na žateški hmelj, kar je nesmisel. Naše koristi terjajo, da se morajo vse naše pivovarne prilagoditi na domači hmelj.

Cena 25 din za kilogram je kaj skromna, a je v današnjih prometnih razmerah sprično vojne kolikor toliko razumljiva. Morda bi bila mogoča višja cena, če bi činitelji, ki pridejo tu v poštev, znali posredovati. Jasno je namreč, da je lanski svetovni pridelek hmelja pičel in da bi morala biti razumno visoka cena, če ne bi bilo glavne ovire — vojne, zaradi česar je prevoz hmelja po morju nezanesljiv.

Pri tej priliki naj omenimo tudi članek g. Ivana Kronovška v »Kmetova'cu«. Pisec pravi, da bi moral Prizad (Privilegirana izvozna družba) kupiti naš hmelj za vskladiščiti in ga ob primerni priliki izvoziti. Če so Prizadova sredstva prepričala, izvaša pisec »kar ni verjetno, potem je dolžnost države da priskoči na pomoč. S tem hmeljarji ne zahtevajo miloščine, temveč le rešitve iz trenutnega položaja. To rešitev lahko edino nudi Prizad, ki je bil za take svrhe ustanovljen.«

Hmeljarji, ki bi jim na koncu koncev le ostalo blago neprodano, opozarjamo naj čim boljše shranijo preostali hmelj. Naj ga nikar po stari navadi ne porabijo za stello živini. Če ga ne bodo spravili prej v denar, ga bodo ob koncu vojne saj se pač še spominjali, kako veliko je bilo povoraševanje po hmelju po končani svetovni vojni in po kako dobri ceni se je takrat prodalo tudi staro blago.

koletne povodnji, ki jih prinašajo vlažni vetrovi od decembra do marca. Posebno rodovitnejši kraji so tedaj v nevarnosti, da jim voda uniči setev. Zato so na Javi zgradili na nevarnejših mestih številne prekope, po katerih se voda lahko odteka, ali pa so je zajezili z velikanskimi nasipi, da se ne more razliti na riževo polje. Zaradi smotrnega dela Holancev danes na Javi niso posejani z rižem samo ravninski kraji, temveč goje riž tudi do 1200 m visoko. Tam pred povodnijo ni treba imeti strahu. V nižinah pa so riževa polja tako ogradjili z globokimi prekopi. Kadar je suša, pa s pomočjo teh prekopov vsak čas lahko namakajo zemljo. Toda letina ni vselej dobra in tedaj Javanci udari druga šiba, ki se imenuje lakota.

V zvezi z vsakoletnimi povodnjami na nastopajo tudi najraznovrstnejše bolezni kakor tifus, kolera, rumena mrzlica.

Čeprav na Javi pridejajo velikanske množine riža, vendar ves ta pridelek ne zadovoljuje za prehrano vsega prebivalstva. Riža sicer danes pridelajo približno trikrat več kakor pred 30 leti, toda ljudi je danes na Javi že šestkrat toliko kolikor pred tremi desetletji. Tako morajo danes na Javi riž celo uvažati. Plačujejo pa ga ne z denarjem, temveč ga dobivajo v zameno za druge izdelke.

Poleg riža zlasti sijajno uspevajo na Javi sladkorna pesa. Sladkor pomeni za Javo tako rekoč rešitev. Danes na vsem Daljnem vzhodu pridelajo prav na Javi največ sladkorja. To pa še ni vse. Ker izrabljajo Holanci že ves ravninski svet na Javi, je bilo treba za nove kulturne rastline poiskati tudi v višjih legah. Že dolgo časa so Holanci med prvimi pridelovalci kakava. Čofe pa na Javi tudi v veliki meri kavo in sicer na višinah 400 do 700 metrov. Med važne pridelke na tem otoku spada dalje čaj. Holanci tekmujejo danes na činemem trgu celo s Kitajci in slovitim otokom Cejlonom. Na 1000 m visoko čofe tako imenuvajo smek. Na Javi danes izvažajo čaj celo v Ameriko, odkoder v zameno prihajajo vrste žit. Devet desetih tako imenovanega kina (drovesno lubje, s katerim zdravijo mrlico) in kina na vsem svetu prihaja iz Jave. To »bliser Holandske Indije« pa imajo tudi precej petroleja in kavčuka, kar je menda največja največja nesreča. Petrolej in kavčuk prinaša bogatemu otoku več strahu koten dobička, zakaj danes ko človek divja pofti 20. stoletju sta petrolej in kavčuk valovita od sladkorja, kave, čaja, riža in drugih kulinarnih potrebščin.

Vsak državljan mora ljubiti svojo državo

V »Narodni odbrani« čitamo izpodbudne besede, ki naj veljajo vsem.

»Naš narod ljubi svojo domovino, svojo drago Jugoslavijo, ker je njegovo narodno življenje pretkano z zgodovinskimi žrtvami, nadčloveškimi napori in mučeništvu. Skozi stoletja so padale številne žrtve in je poteklo morje krvi, da smo se rešili tujca in se zedinili v svobodno državo kraljevino Jugoslavijo.«

Jugoslovenski narod je nerazdružno zvezan s svojo domovino, s tem prekrasnim skupnim domom Srbov, Hrvatov in Slovencev. Domovina je v nas in mi v njej: Mi smo njena kost in njena kri.

Varovanje te naše skupne hiše pade na rame potomcev onih, ki so v temelje Jugoslavije vzdali več kakor milijon svojih najboljših in najpogumnejših rojakov. Zato je narodna zavest Jugoslovenov zanesljiva, vera jugoslovenskega naroda pa globoka in velika.

Narodna čast, zavest in ljubezen Jugoslovenov do domovine so njena najboljša obramba. Jugosloveni so pripravljeni, da vsak čas žrtvujejo vse, kar jim je najdražje za svobodo in neodvisnost svoje domovine. Jugoslavija nad vse, to je vsakomur izmed nas najvišja zapoved!»

Holandskemu otoku Javi je petrolej le v nesrečo

Pozornost sveta danes ne velja samo Evropi, kjer se bije boj za bodočo ureditev te najmanjše, a gotovo najnemirnejše celine, temveč med drugim zlasti tudi Daljnem vzhodu, kjer si hočejo Japonci zagotoviti čim širši tako zvali življenjski prostor. To japonsko širjenje življenjskega prostora ni posebno všeč Zedinjenim državam, zato nastaja tudi vraščanje, kaj se bo v bližnji bodočnosti zgodilo s tistim razsežnim in tudi bogatim ozemljem, ki je raztreseno po številnih holandskih otokih in ki ga je približno šestdesetkrat več kakor evropske Hindije. K temu bogatemu ozemlju tako imenovani Holandski Indiji, spada tudi otok Java. Po tem otoku imajo Japonci posebno velike skromne.

Java sama je za večkrat večja od evropske Hindije in šteje okoli 37 milijonov ljudi. Imenujejo jo bliser Holandske Indije. Lepa je ta dežela hkratu pa je tudi svet najraznovrstnejših grozot. Od decembra do marca nihajo tu silni vetrovi, ki prinašajo neprestano deževje. Velikanske množine vode se tedaj vsako leto vale z višin in odnašajo zemljo v morje. Prav tem silnim množinam vode, ki buče vsako leto s hrblov v nižino in odnašajo tja blato in posek se je treba zahvaliti, da je iz nekdanjih številnih otokov, ki so bili nekdat na tem mestu, nastal en sam otok, zdajšnja Java, in da je ta svet tudi tako zelo rodovitna, saj se hrbli tam po veliki večini ognjeniškega izvora. Java je otok, na katerem se dogajajo najgro-

zovitejši ognjeniški izbljuvi na svetu, ki so terjali že številne človeške žrtve. Toda ognjeniki so na drugi strani pomagali, da je danes Java tako rodovita dežela. Na jebe lo so bili v teku stoletij in tisočletij natrosili na javansko površino rodovitnega ognjeniškega blata in pepela in je zato danes težavno najti kje plodnejšo zemljo, kakor je na Javi.

Svoječasno so bili ljudje na Javi dosti redkeje naseljeni, kakor so danes. To pa zaradi tega, ker so se domačini pobijali med seboj in tako skrbeli, da jih ni bilo preveč. Zdaj je tam čisto drugače. Prvič se je Holancem posrečilo prečeti prebivalce Jave leta 1813. Našteli so jih komaj šest milijonov. Ko pa so se tja začeli v čedalje večjem številu naseljevati Evropci, ki so zatrli divjaško medsebojno nobitanje, je prebivalstvo na Javi kmalu zelo naraslo in tako danes tam živi že 37 milijonov ljudi. Po veliki večini so ljudje naseljeni v nižinah, kjer jih pride na kvadratni kilometer povprečno 281. Gorski kraji pa so skoro čisto zapušteni. S priselenci vred pride samo v nižinskih rodovitnih krajih povprečno do 40 ljudi na kvadratni kilometer, v najrodovitejših krajih pa celo 683, kar pomeni izredno gosto naselitev. Ena sama slaba letina riža, bi imela za posledico, da bi pomrlo od lakote 15 do 20 milijonov ljudi, če ne bi hrano prinesli Holanci od drugod.

Javanci trpijo tri šibe povodnij omenili, ki in strah pred lakoto. Omenili smo že vsa-

D o p i s t i

KRANJ (Smrtna kosa). Po hudobni bolezni je preminil trgovec in pekovski maister P. Franc Gruden s Primskovega pri Kranju. Pokojnik se je rodil l. 1861. na Podčuh na Gorškem. Več let je opravljal cerkveno poslo pri župni cerkvi v Kranju. Kasneje je preselil na Primskovo, kjer je bil tudi velike časa cerkvenik. S svojo skrbno ženo sta tudi začela s trgovino sprva v tujih idk, a dokler nista kupila in se preselila v svojo hišo, kjer sta začela tudi pekarijo. Breda mu spomin!

LJUTOMER. Ptujsko okrožje kmetičan fantov in deklet priredi s sodelovanjem ljutomerskega in prekmurskega okrožja v dne 23. do 25. marca svoj XI. prosvetno-razvratnični tečaj, ki bo v Zavratnikovi dvorani. — Društva prejmejo te dni okrožni in podrobni navodili. Prijave je treba poslati predsedniku okrožja, pošta Sv. Bolfenk pri Središču.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Društvo kmečkih fantov in deklet bo imelo 11. redni občni zbor v nedeljo 2. marca ob 7 uri popoldne pri predsedniku Jožku Bolfenu na Vitanu z občanim dnevnim razgovorom. Fantje in dekleta vabljeno!

TEŽAVE

A: »Ali ste imeli kaj težav s svojimi francosčino, ko ste bili v Parizu?«

B: »Jaz ne, pač pa Francozi.«

Politični pregled

Službeno glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice »Samouprava« objavlja članek »Smotri miru na Balkanu«. V njem prihaja do tehle zaključkov:

»Jugoslavija predstavlja danes za Nemčijo jamstvo miru na Balkanu.

Naša nevtralnost je posledica naših iskrenih želja, ohraniti Balkan pred nevarnostmi, ki bi ga lahko pognale v vojni vihar. To vedo tudi v Berlinu, kjer žele ohraniti Balkan tak, kakršen je, kot važno izvozno in uvozno tržišče za nemško narodno gospodarstvo. Nemčija se zaveda, da lahko ustreza Balkan na gospodarskem področju svojim obvezam samo tedaj, če živi v miru.

Iz Sofije poročajo: Vladna poslanska večina je imela te dni sejo, katere so se udeležili tudi predsednik vlade dr. Filov in drugi ministri. Poslanci so podali svoje vtiske o razpoloženju med ljudstvom. Narodni poslanec Sivinov je rekel med drugim:

Ljudstvo se v glavnem zanima za vprašanje prehoda nemških čet skozi Bolgarijo in kakšno je stališče Jugoslavije glede tega.

Poslanec Batenberski je rekel med drugim: Pontonski mostovi na Dunavu pri Ruščuku so že gotovi, mi poslanci pa smo nepoučeni o tem, kaj se dogaja. Poleg tega je ostro grajal vlado, ker se ne posvetuje s poslanci o takšnih rečeh. Vsi govorniki so se izrazili zelo neugodno o razpoloženju, ki vlada med mobiliziranimi državljani. Dr. Nikolajev je rekel med drugim: »Stanje v državi je zelo resno in celo nevarno. Ko sem potoval z mobiliziranci, sem ugotovil, da z vlaki potujejo agitatorji razsula.« Poslanec Kovačev in Raduhov sta poudarila, da se komunizem čedalje bolj širi.

Skoro vse bolgarsko časopisje obravnava odnošaje med Bolgarijo in Jugoslavijo. »Slovo pravi med drugim:

»Za Bolgare podpisana pogodba o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo ni samo list papirja.

Nedvomno lahko ta sporazum naleti na ovire, toda vse te težave bodo minile in tudi vsi morebitni nesporazumi. Bolgarija in Jugoslavija morata biti zavoljo svojih življenjskih koristi daljnovidni, druga do druge popustljivi in se morata izogibati malenkostim.

Madžarski list »Esti Kurir« ugotavlja glede na turškobolgarsko pogodbo, da Nemčija še vedno zavzema nedoločno stališče do Turčije in da se ta molčečnost kaže tudi v Italiji. Poudarjajo le, da ima bolgarsko-turški sporazum za smoter končno utrditev miru v južnovzhodni Evropi. Madžarsko časopisje poudarja znova, da je

tudi Jugoslavija znatno pripomogla, da je prišlo do bolgarsko-turškega sporazuma.

ter da je modra politika Jugoslavije najboljša zagotovilo za mir na Balkanu.

Iz Ankare poročajo, da je turški zunanji minister Saradzoglu podal listu »Ulus« izjavo, v kateri se je dotaknil bolgarsko-turške nenapadalne pogodbe in naglasil, da

Turčija ostane zvesta svojim zaveznikom.

Odločena je, da še naprej živi v dobrih odnosih z vsemi državami, v prvi vrsti s sosedji, vendar pa ne more ostati ravnodušna nasproti dogodkom, ki bi jo mogli ogražati. Zato da se bo uprla z orožjem vsakemu napadu, ki bi kršil njeno nedotakljivost in neodvisnost.

Napetost zaradi nameravanega vkorakanja Nemcev v Bolgarijo je velika. Po zadnjih vesteh

pričakujejo v Londonu, da bo nemško vojaštvo še ta teden vkorakalo v Bolgarijo.

Namen tega vkorakanja pa je baje samo ta, da bi Nemčija prisilila Grke k sklenitvi miru z Italijo.

United Press javlja: Turški radio je sporočil:

da ima angleško vrhovno poveljstvo pripravljene močne vojaške oddelke v Severni Afriki, da jih takoj odpošlje v Grčijo, če bi bilo to potrebno.

Število te vojske cenijo na 200.000. Namen te pripravljenosti je morda v angleškem načrtu, da bi se usvarilo bojišče na Balkanu, ali pa hočejo Angleži preprečiti, da bi Nemčija čez Bolgarijo preplavila Grčijo ali jo drugače prisilila k premirju z Italijo. Dejstvo, da so Angleži ustavili prodiranje južno od Bengazija, priča, da čaka angleška vojska na morebitne naloge na drugih področjih. Ni dvoma, da so v zvezi s tem tudi posvetovanja v Kairo dospelega angleškega zunanjega ministra Edena z vojaškimi poveljniki v Kairu. Grčija za zdaj sicer odklanja prihod angleške vojske na svoje ozemlje in zahteva le letalsko pomoč, to pa zaradi tega, ker se boji, da ne bi navzočnost angleških čet v Grčiji dala Nemcem povoda za nastop.

V nedeljo so vse italijanske radijske postaje prenašale

govor, ki ga je imel predsednik italijanske vlade Mussolini pred voditelji fašističnih združenj v Rimu.

Mussolini je v govoru navduševal rimsko ljudstvo in poveljeval hrabrost italijanske vojske. Glede porazov v Libiji je dejal, da so italijanski vojniki delali čudeže hrabrosti, a so morali podleči močnejšemu sovražniku. Menil pa je, da bo Italija vse, kar je nesrečno izgubila, dobila nazaj, češ da italijanska volja je trdna. Zveza z Nemčijo, katere vojna sila je velikanska, da daje poročstvo za zmago. Naposled je Mussolini rekel, da so potrebne žrtve, potreben je pogum. Italija da je pripravljena na sveti boj proti sovražniku, ker ve, da bo ta boj prinesel zmago narodom, ki to zasluži.

Ob proslavi 21letnice ustanovitve narodno-socialistične stranke v Nemčiji 24. februarja je govoril nemški kancelar Adolf Hitler v Münchenu.

Njegova prva izvajanja so bila posvečena narodnosocialističnemu gibanju, nato pa je naglasil, da je italijansko-nemška zveza nerazdružljiva. Dalje je dejal, da se bo borba na morju šele začela. Nemške podmornice da bodo nastopile proti angleškim ladjam, kjerkoli se bodo te pojavile. O nemški vojaški sili je rekel, da se Nemčija zanaša na svojo najbolje oboroženo silo na svetu, ki je številčno najmočnejša in opremljena z najboljšim orožjem. Posebno je naglašal tudi, da so narod. vojska, stranka in država nerazdružljiva celota, ki je ne more nobena sila zlomiti. Zaključil je govor, da Nemčija gleda v bodočnost z najtrdnjšo vero v zmago.

Edini smoter japonske politike, ki jo po svetu tako napačno razumejo, je mir.

Zaradi miru se je Japonska ponudila kot posrednik med Nemčijo, Italijo in Anglijo.

Zaradi miru je sklenila trojno zvezo in zaradi miru skuša gospodarsko prodirati v južni del Tihnega morja. Nima pa nobenih sovražnih namenov proti Holandski ali drugi posesti tam. Tako je te dni generalu Francu govoril novi japonski poslanik v Madridu Jakišira.

Ameriški dnevnik »New York Times« piše: **Obnovitev hudih napadov nemškega letalstva na posamezna angleška mesta pričajo, da je zaradi silnih angleških letalskih napadov na vdorne luke, poskus napada na Anglijo spet odložen.**

ker je treba znova zbrati potrebno vojaštvo in orožje na raznih točkah zasedene obale.

Atensko časopisje poroča, da

grška vlada zavrača vsa tuja poročila o tem, da bi Nemčija pritiskala nanjo za mir z Italijo.

Neresnične da so tudi govornice, da dobiva Grčija premalo angleške pomoči in da je v hudi vojaški stiski. Grčiji ni treba misliti na mir, saj je dozda njena vojska samo zmagovala ter zasedla nad tretjino Albanije, kar je zadosten dokaz o učinkoviti angleški, zlasti

letalski pomoči. Zaradi te pomoči so bili zadnji teden italijanski letalski nastopi v Albaniji docela onemogočeni, kar po zagotavljanju atenskih listov najbolj dokazuje, kako prazne so govornice o mirovnihih pogajanjih, pri katerih naj bi stavila pogoje Italija. — Tudi v nemškem zunanjem ministrstvu so tujim novinarjem zanimali vsa poročila o tem, da bi Nemčija pritiskala na Grčijo za mir z Italijo. Novinarji so dobili zagotovilo, da se razmerje med Nemčijo in Grčijo ni v ničemer spremenilo.

V Sanghaju je zbudil izredno pozornost **napad japonske poročevalske agencije Domej na oblastva Francoske Indokine, ki jih dolži rovarjenja proti Japonski in sodelovanja z Anglijo in celo z generalom Čangkajškom.**

V dokaz navaja nekaj primerov, med drugim primer nekega oficirja francoskega generalnega štaba v Francoski Indokini, ki je v Singaporu posredoval, da je Anglija prepustila Čangkajšku 200 svojih letal. Isti francoski oficir je angleška oblastva tudi obvestil o nekaterih načrtih, ki naj bi jih Japonska pripravljala proti Singaporu. Japonska uradna agencija trdi dalje, da se je sodelovanje med Francosko Indokino na eni in Anglijo in Zedinjenimi državami na drugi strani pokazalo v posebno jasni luči tedaj, ko sta Anglija in Amerika izredno nepovoljno vzeli na znanje japonski predlog za posredovanje v obmejnem sporu med Siamom in Francosko Indokino. Prihajanje angleških vojaških ojačenj na siamsko mejo, sestavljenih iz indijskih in avstralskih čet, prav tako dokazuje sodelovanje med Anglijo in Francosko Indokino, ker so oblastva Francoske Indokine pomagla, da so ti prevozi ostali tako dolgo skrivni. V Sanghaju smatrajo ostri japonski napad na oblastva Francoske Indokine kot predigro, za katero mogoče Japonska pripravlja nastop proti Francoski Indokini vsaj čez njeno ozemlje v smeri proti jugu.

Moskovski »Krasnaji flot«, glasilo sovjetske vojnne mornarice, prinaša članek, v katerem trdi, da je vse pripravljeno za vojno v Tihem morju.

Anglija, Amerika in Avstralija pripravljajo obračun z Japonsko.

Po poslednjih poročilih kaže, da bo spor nastal vsak trenutek. Potem piše list o obojestranskih pripravah na vojno in pričbuje poročila o zbiranju japonskih vojnihih ladij na strateških točkah okrog Francoske Indokine, kakor so Sajgon in Hajfong in otok Hainan. »Krasnaji flot« prinaša tudi poročila o velikih pripravah angleških pomorskih in letalskih oporišč v vsej južnovzhodni Aziji, medtem ko Amerika in Avstralija skupno sodelujeta na pomorskih načrtih v južnem delu Tihnega morja.

Močan oddeleke angleškega vojnega brodvja je spremljal te dni več angleških kon-

vojev skozi Siciljski preliv. Nemški strmoglavci so z italijanskih oporišč napadli angleško brodovje ter konvoje blizu kraja, kjer je 10. januarja prišlo do spopada na letalonosilko »Illustrious«. Lovska letala z neke druge angleške letalonosilke so to pot preprečile vsak nemški poskus, tako da

da ni bila poškodovana nobena vojna ladja, ne noben parnik konvojov.

Nemci so zmetali bombe okoli drugih vojnih ladij v vodo, ko so jih od letalonosilke pregnala angleška lovška letala. Italijanskih vojnih ladij ni bilo videti nikjer, dasi so angleške enote križarile na široko, da bi jih kje odkrile. Pri napadu na angleško letalonosilko je bilo sestreljeno pet nemških strmoglavcev.

Po zadnjih vesteh na grškoitalijanskem bojišču ni bilo večjih dogodkov. Iz Aten poročajo, da

so Grki spet začeli napadati

in so zavzeli vas Malono severno od Podgradca, ujeli 200 Italijanov in zaplenili nekaj vojnih potrebnih. Razen tega so Grki znatno utrdili položaj na planini Trebešini. Po izjavah, ki jih je dal zastopnik grškega generalnega štaba novinarjem, so Grki v preteklem tednu ujeli skupno 1272 Italijanov in odbili v tem času 16 italijanskih protinapadov. Grška letala so sestrelila v tem času šest italijanskih letal, ne da bi imela sama po izjavi omenjenega zastopnika kake izgube. Ista vest govori tudi o grški zaplenitvi 50 italijanskih strojnih pušk. V veliki meri so zadnje dni sodelovala na tem bojišču tudi angleška letala in izvedla več napadov na zaledje italijanske vojske. Poročila tega tedna govorijo o letalskih izgubah na obeh straneh.

Po poročilih Reuterja iz Afrike,

so Angleži zavzeli v Italijanski Somaliji pristanišče Bravo.

To se pravi, da so od Kismaje prodrli že nad 300 km dalje proti severu in se bližajo glavnemu mestu Mogadiscu. Tudi na ostalih odsekih v Somaliji Angleži napredujejo. S prekoračenjem reke Džube je postala obramba za Italijane zelo težavna. — V Eritreji so Angleži zavzeli močno utrjeno postojanko Kubkub in prodirajo proti Kerenu. — V Abesiniji so abesinski vstaši zasedli več krajev, nazadnje Mojalo ob kenijsko-abesinski meji. Angleško letalstvo je te dni bombardiralo Adis Abebo.

Na zapadu

se nadaljuje letalska vojna.

Angleški bombniki brez prestanka napadajo vdorna pristanišča in napravljajo veliko škodo. V noči na sredo so obmetavala z bombami tudi industrijske zgradbe v Porurju. Nemška letala pa napadajo razne angleške kraje predvsem v vzhodni Angliji in pa London.

Iz Ankare poročajo, da sta prispela tjakaj angleški zunanji minister Eden in načelnik angleškega generalnega štaba Dill.

Angleška državnikinja sta imela s turškimi politične in vojaške pogovore,

ki so se tikali zlasti položaja na Balkanu. Iz Ankare odputujeta angleška državnikinja v Atene. Turško časopisje piše ponovno, da se s podpisom turško-bolgarske nenapadalne pogodbe Turčija ni obvezala, da bo samo mirno gledala, če bi hotela Nemčija čez bolgarsko ozemlje napasti Grčijo.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: voli in telice I. po 9.50 do 10, II. po 8.50 do 9, III. po 7 do 8, krave I. po 8 do 8.50, II. po 7 do 8, III. po 6 do 7, teleta I. in II. po 12, v Gornjem gradu: voli in telice I. po 9, II. po 8, III. po 7, krave I. po 7, II. po 6, III. po 5, teleta I. po 10, II. po 9, v Kamniku: voli II. po 9.50, III. po 8, telice I. po 9.50, II. po 8.50, III. po 7, krave I. po 8, II. po 7, III. po 6, teleta I. po 12, II. po 11 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: domači špeharji po 15 do 16, sremske svinje po 17.50 do 19, pršutarji po 13 do 14, v Kamniku: špeharji po 19, pršutarji po 16.50, v Kranju: špeharji po 18 do 19, pršutarji po 17 do 17.50, v Ptujju: pršutarji po 12 do 13.50, debele svinje po 14 do 15, svinje za pleme po 10 do 12.50 v Gornjem gradu: špeharji po 20, pršutarji po 16 v Novem mestu: špeharji po 14 do 15, pršutarji po 12 din. Prasci za rejo, 7 do 8 tednov stari, so bili v Kranju po 300 do 350 din za rillec.

KRMA. V Ljubljani: seno 100 do 130, slama 70, v Kranju: lucerna in seno 150 do 175, slama 100, v Gornjem gradu: lucerna 120, seno 110, slama 60, v Novem mestu: lucerna 150, seno 80 do 110, slama 60, v Kamniku: seno 100 do 150 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Ljubljani: goveje 20, telečje 26, svinjske 15 din za kg.

KROMPIR. V Ljubljani 1.50 do 2, v Kamniku 1.50 do 2, v Kranju 2 do 2.25, v Gornjem gradu 2, v Novem mestu 1.75 do 2 din za kg.

VOLNA. V Kranju: oprana jezerska volna 108 do 112, v Novem mestu: oprana 60, neoprana 45 din za kg.

MED. V Ljubljani 36, v Kranju 36 do 40, v Gornjem gradu 30, v Novem mestu 30 din za kg.

ZABELA. V Ljubljani: slanina 23 do 26, svinjski mast 28 do 30, v Kamniku: slanina 25, svinjski mast 27, v Kranju: slanina 26 do 28, svinjska mast 30, v Gornjem gradu: slanina 24, svinjski mast 27, v Novem mestu: slanina 28, svinjska mast 28 do 31 din za kg.

FIŽOL. V Ljubljani 6 do 8, v Kamniku 4 do 6, v Kranju 8 do 10, v Gornjem gradu 6, v Novem mestu 6 do 8 din za kg.

JAJCA. V Ljubljani 1.75, v Kamniku 1.50, v Kranju 1.75 do 2, v Gornjem gradu 1.50, v Novem mestu 1.25 din za kos.

MLEKO. V Ljubljani 2.50 do 3, v Kamniku 2.50, v Kranju 2.50 do 3, v Gornjem gradu 2.50, v Novem mestu 2.50 din za liter.

SIROVO MASLO. V Ljubljani 40 do 52, v Kamniku 32 do 38, v Kranju 40 do 52, v Gornjem gradu 36, v Novem mestu 45 din za kg.

MOKA. V Ljubljani: pšenica 5.50 do 9.50, turščica 4 do 5, ajdova 7 do 12, v Kamniku: pšenična 5.50 do 9, turščica 4.50 do 4.75, ajdova 7 do 9, v Kranju: pšenična 5.50 do 9, turščični zdrob 6.50, v Gornjem gradu: pšenična 5.50 do 9, turščična 4.50, ajdova 8, v Novem mestu: pšenična 5.50 do 9, turščična 4.50 do 5, ajdova 6 din za kg.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo: v novomeškem okolišču: navadno mešano vino po 10, finejše sortirano po 14 do 18, v gornjegrajskem okolišču: navadno mešano vino po 6 finejše po 7 din liter.

TRDA DRVA. V Ljubljani 155 do 165, v Kamniku 120 do 130, v Kranju 180 do 195, v Gornjem gradu 115, v Novem mestu 115 din za kubični meter.

Sejmi

1. marca: Vuzenica;
3. marca: Marenberg (zadnjič smo javili po koledarju, da bo živinski sejem v Marenbergu 1. marca, pa so nam pisali, da bo sejem v Marenbergu 3. marca), Veliki Dol, Vojnik, Vransko, Oplotnica (za živino),

F. Gobey:

Umor na plesu

33

»Sedem sto!« ga je takoj posekal stotnik Nointel.

»Sedem sto petdeset!« je odvrnil general.

»Tisoč osem sto!« se je spet oglasil Nointel.

»In petdeset!«

V tem trenutku je k Simancasu pristopil Galmier in ga odvedel v kot, kjer sta nekaj šepetala.

»Tisoč devet sto«, je dejal Nointel.

In hkrati je pomenljivo pogledal izklicovalca. Ta ga je razumel.

»Gospodje, ali se ne bo nihče več oglasil?«

Simancas, ki je poslušal Galmierja, ni ujel zadnje stotnikove ponudbe.

»Tretjič in zadnjič, gospoda! Nihče se več ne oglasi!«

Nastal je premor. Izklicovalec je udaril s kladevcem po mizi in rekel:

»Gospod, ki je ponudil tisoč devet sto frankov, je izdrazil suknjo, podloženo s kožuvinno. Po plačilu pristojbin in izklicovalec, jo lahko takoj odnese.«

»Oprostite.« je priskočil Simancas. »Dva tisoč!«

»Suknja je že izdražena,« je dejal izklicovalec in pokazal na Nointela.

»Kako? To je pomota!«

»Sklicujem se na vse navzoče,« je mirno rekel izklicovalec.

»Tako je! Vsi smo slišali!« so dejali starnarji.

»To je goljufija! Zahtevam, da se dražba razveljavi!« je začel kričati Simancas.

»Gospod, ne motite nas!« je mirno rekel uradnik. »Dražba se nadaljuje. Dva popotna plašča sta zdaj na vrsti!«

Stotnik je plačal izklicovalec, vzel suknjo in odšel.

Pri izhodu iz palače ga je čakal Simancas.

»Gospod,« mu je rekel, »samo nekaj besed.«

»Kaj pa?«

»Ali vam lahko nekaj predlagam?«

»Vi te suknje prav nič ne potrebujete.«

»Mislite?«

»Nosili je ne boste, meni pa bi bila spomin na nesrečnega prijatelja.«

»Motite se. Vsi predmeti, ki so ostali za Goliminom, so dragoceni!«

»Plačal vam bom, kolikor boste zahtevali, gospod!«

»Nesramen lopov ste!« je odvrnil Nointel.

»Zasluzili ste, da vas dam aretirati in odgnati v zapor. Preiskovalni sodnik bi moral takoj videti papirje, ki so všiti v tej suknji.«

»Motite se. Kakšni papirji pa naj bodo v njej?«

»To bom videl čez pol ure. Vam pa svetujem, da ne pozabite roka, ki sem vam ga dal, in da mi pri priči izginete.«

Ko je stotnik prišel na svoj dom, je velel slugi, naj mu prinese škarje in naj ne odpre nikomur drugemu kakor Gastonu Darcyju. Potem se je zaklenil v svoj kabinet.

Razparal je ovratnik suknje. Našel je v njem nekaj umazanih papirjev. Najprej sta bili dve listini, na katerih je pisalo, da se

neki José Simancas zaradi begunstva in razbojništva obsoja na pet let težke ječe. Potem je bil tam izrezek iz nekega lista, kjer je pisalo o Cochardu, ki si je nadel ime Galmier, in je bil obsojen zaradi tatvine. Razen tega je bilo nekaj pisem, ki so imela vsa podpis José in ki so obveščala Golimina o nočnih navadah nekaterih članov kluba, ki odhajajo domov z velikimi vsotami denarja. Našel je tudi tri ženska pisma, vsako z drugačno pisavo. Golimin je spraval po eno pismo vsake svoje ljubice, da bi jih lahko pri priložnosti uporabil. Prvo pismo je pisala gospa Crozonova. Bilo je žalostno in nežno. Drugo, ki je imelo podpis Carmen de Penafiel, je prihajalo od markize Nointel. Ni imel toliko moči in poguma, da bi ga bil prebral. Tretje pismo je bilo brez podpisa.

»No, zdaj pa vem prav toliko kakor prej. Rokopis mi je neznan. Kaj pa je napisano?«

Stotnik je pazljivo prebral vse pismo. Besede v njem so bile strastne. Govora je bilo tudi o ljubosumnosti, brez katere ni prave ljubezni. Toda Nointel iz pisma ničesar ni mogel sklepati, ali piše poročena ženska ali mlado dekle. Pismo je bilo mojstrsko napisano, toda zelo skrivnostno.

»Smolo pa imam!« si je slabe volje dejal stotnik. »Sto zlatnikov sem odštela za košček papirja, ki bi mogel zanimati samo preiskovalnega sodnika. Lokava ženska, ki je to pismo pisala, je morala dobro vedeti, kolikokrat je Goliminu poslala kakšen glas od sebe. Ko ji je Julija pisma vrnila, je pogrešila eno izmed njih... Zato jo je zabodla... Misli je, da je Orcivalka to pismo nalašč prikripla. Vsekako bom to pismo izročil gospodu Rogerju Darcyju, je sklenil Nointel.

- Radeče, Vrhnika, Unec, Murska Sobota (živinski in kramarski);
 4. marca: Petrovče, Mozelj, Ptuj (samo za govedo in konje);
 6. marca: Sv. Peter pod Svetimi gorami;
 7. marca: Veržej (za živino);
 8. marca: Rakek, Velika Loka, Pilštanj.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 24. februarja v devizah (prve številke službeni tečaji druge v oklepajih tečaji na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 480 din.

Drobne vesti

Jugoslovensko-bolgarska gospodarska posvetovanja. Zastopniki Bolgarsko-jugoslovenske trgovinske zbornice iz Sofije so bili dva dni v Beogradu in so skupaj z zastopniki jugoslovenskobolgarske trgovinske zbornice v Beogradu razpravljali o raznih gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Bolgarske goste so v Beogradu slovesno sprejeli. Na zborovanjih so se Bolgari izražali zelo pohvalno nad sprejemom in poudarjali pomembnost mešanih trgovinskih zbornic za zблиžanje med obema državama. Predsednik zbornice v Sofiji Dimitrij Valev je poudaril, da se bo zблиžanje med Bolgari in Jugoslovenci najbolj poglobilo tedaj, če se bodo eni kakor drugi učili bolgarsčine, odnosno srbohrvaščine in slovenščine. V nedeljo opoldne je gostom na čast priredil kosilo minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres, zvečer pa večerjo beograjski župan g. Jevrem Tomić. Oba gostitelja sta imela pri tej priložnosti pozdravna govora v katerih sta izražala veselje nad jugoslovenskobolgarskim zблиžanjem.

Uredba o razširjenju nadzora cen. »Službene novice« z dne 20. februarja objavljajo uredbo o razširjenju nadzora cen, ki je stopila z istim dnem v veljavo. Po nadzoru pride po tej uredbi dolga vrsta živinskih potrebščin.

Naš minister za trgovino in industrijo dr. Andres obišče velesejem v Leipzigu. Minister dr. Andres je sprejel te dni nemškega

trgovinskega atašeja dr. Kernbacha, ki ga je pri tej priliki povabil na velesejem v Leipzigu. Minister je obljubil obiskati velesejem.

Uvoz našega žita v Nemčijo. V Ostjeku se je mudilo te dni nemško odposlanstvo z Dunaja in se pogajalo z mestno občino glede izvoza žita iz naših spodnih krajev v Nemčijo. Žito bi dovažali v Osijek z vlačilci, potem pa bi ga pretovorili v vagone. Vsak dan bi ga pretovorili okrog 120 vagonov in ga z dvema vlakoma poslali naprej. V ta namen bo potrebno zgraditi še en železniški tir, ki bo služil samo temu namenu. Nemci so odpovali v Beograd, da izposlušajo zgraditev novega tira.

Zastopniki nemškega ministrstva za gospodarstvo se že več dni mude v Beogradu in vodijo pogajanja za rešitev raznih vprašanj v zvezi z dobavami jugoslovenskega blaga Nemčiji. Dne 1. marca pa odpotuje v Rim jugoslovensko zastopstvo za gospodarska pogajanja z Italijo. Pogajanja se bodo začela 3. marca.

Kmetijske zbornice naj bi imele dohodke od posebnih taks

Izvršilni odbor Državne zveze kmetijskih zbornic je imel večdnevno zasedanje, o katerem je bilo te dni izdano poročilo, ki pravi med drugim, da je odbor izdelal podroben načrt za dohodke kmetijskih zbornic z uvedbo takse na izvoz in odkup določenih kmetijskih pridelkov. Načrt je dostavljen vladi s prošnjo, da se pobiranje take takse določi s posebno uredbo.

Kakor je znano, pobirajo zdaj kmetijske zbornice za poravnanje svojih izdatkov posebno doklado na zemljarino (v dravski banovini se pobira doklada na osnovni davek zemljarine). Iz objave, ki jo je izdal izvrševalni odbor Zveze kmetijskih zbornic, ni razvidno, ali je uvedba takse mišljena tako, da se potem opusti pobiranje dozrajšnje doklade.

Nadalje pravi poročilo, da je izvrševalni odbor Zveze kmetijskih zbornic razpravjal o raznih prečitih vprašanjih, katerih rešitev naj bi se pospešila na pristojnih mestih. Tu gre predvsem za preosnovno predpisov glede popisa prebivalstva (ljudskega štetja) s posebnim ozirom na popisovanje podatkov s področja kmetijstva. Nadalje je razpravjal o potrebi spremembe lovskega zakona, o potrebi

21 držav bo zastopano na velesejmu v Leipzigu. 2. marca bodo v Leipzigu odprli pomladni velesejem, ki bo že tretji v zdajšnji vojni. Na velesejmu bo po podatkih nemškega časopisja 6500 razstavljalcev. To je več kakor na vseh drugih nemških velesejmih skupaj. Nekateri oddelki na letošnjem pomladnem velesejmu bodo celo razširili, na primer oddelki, kjer bodo razstavljeni tkaninski izdelki. Celotno oddeke, kjer bodo razstavljeni živila, papir in pisarniške potrebščine, bodo morali razširiti. Na velesejmu pa ne bo razstavljal samo Nemčija, temveč še 21 drugih držav, med njimi tudi Jugoslavija. Prvič bo letos razstavljal svoje izdelke Španija. Italija je za letošnji velesejem svoje prostore znatno razširila.

V banovini Hrvatski bodo zgradili novo tvornico sladkorja. Iz Zagreba poročajo, da se je banska oblast v sodelovanju s skupino industrijcev iz banovine Hrvatske odločila, da osnuje na področju Hrvatske novo tvornico sladkorja. Tvornico bodo najbrž zgradili v Sisku.

izdaje uredbe o obvezni ureditvi gnojničnih jam in dajanju olajšav pri gradnji betonskih gnojničnih jam. Naposled je razpravljalo o vprašanju prehrane in oskrbe ubožnejših krajev, ki jih je treba oskrbeti z zadostnimi količinami živil. Prišel je do zaključka, da je treba ustanoviti, ki so ustanovljene za oskrbo, dati na razpolago potreben denar za nabavo živil zlasti za kraje, kjer se je zaradi dolgotrajne zime pojavilo pomanjkanje hrane.

PRISOTNOST DUHA

Škot je zlezel na streho svoje hiše, da nekaj popravi, da bi si tako prihranil izdatke za krovca. Pa mu spodrsne in pade v globino. Pa tudi v tej stiski ni izgubil prisotnosti duha. Ko pada mimo okna kuhinje, zaskliče svoji ženi:

»Zame ni treba danes kuhati kosila!«

NEPRIJETNO SVIDENJE

Gospa (novi služkinji): »Tončka, tako se mi vidite znani. Gotovo sem vas že prej kje videla.«

Služkinja: »Da, da, gospa, zdaj sem se tudi jaz spomnila. Ko sem služila na eni strani ceste, tedaj ste služili vi na drugi strani...«

vega prijatelja.«

»No, saj sem ga tudi jaz včeraj videl. Zaslial sem še enkrat njega in njegovega tovariša zaradi tega, ker sta bila v loži poleg Orcivaika.«

»To sta dva nevarna zločinca. Vse vam bom dokazal. Prej naj vam pa povem, kako sem to tega pisma prišel.«

Nointel je začel na široko opisovati dogodek v razprodajalnici.

Gaston mu je nestrpnost segel v besedo:

»Dragi moj, o tem se lahko pozneje pogovorim z mojim stricem v pisarni. Zdaj te moram odvesti h gospe Cambryjevi, ki naju čaka.«

»Tako bo res bolje,« je rekel preiskovalni sodnik. »Pridite potem k meni v pisarno. Pravite, da je pismo brez podpisa?«

»Da, toda rokopis in slog...«

»Prosim te, nehaj,« je dejal Gaston. »Rajši preberi pismo, ki ga je pisala gospa Cambryjeva.«

»Gospa Cambryjeva?« je vprašal stotnik.

»Ne bom vaju zadrževal,« je dejal preiskovalni sodnik. »Prosim vas, da mi daste pismo, o katerem ste prej govorili.«

Nointel se je zdrznil.

»Ali ga nimate pri sebi?« ga je vprašal sodnik.

»Nisem pričakoval, da vas bom dobil tu.«

»No, nič ne de,« je rekel Gastonov stric. »Pa mi ga boste pozneje dali, hkrati z vsem, kar ste odkrili v suknji.«

»Ko pojdem domov, boste vse dobili.«

»Ali lahko med tem ukažem, da primejo oba zločinca?«

»Seveda, in čim prej, ker se bojim, da vam sicer pobegneta čez mejo. Samo to bi vam

XIX.

Tisti dan, po nakupu Goliminove suknje se je Gaston pripravil, da odide od doma, ko je dobil od gospe Cambryjeve pisemce.

»Ne vem naslova gospoda Nointela,« mu je pisala lepa vdova, »a moram se danes govoriti z njim. Zato se obračam na vas in vas prosim, da ga privedete k meni. Če bi hotela oba kositi pri meni, bi bila zelo vesela. Pogovarjali se bomo o Berti, ki zdaj ne more z doma, ker ji je umrla sestra.«

Komaj se je Gaston oblekel, že je spet neložljivo pozvonil na njegovih vratih. Bil je njegov stric Roger Darcy.

»Dober dan, dragi stric,« je veselo vzkliknil Gaston. »Zdajle moram iti k Nointelu, da ga odvedem h gospe Cambryjevi. Ali greš z menoj?«

»Pa pojdem,« je dejal preiskovalni sodnik. »Stišal sem, da me je včeraj dvakrat iskal, pa me ni mogel najti.«

Gaston je opazil, da je stric zelo rešen.

»Ali je spet kaj novega?« je vznemirjen vprašal.

»Nič se ne boj. Nedolžnost gospodične Berthe je dokazana in želim samo, da se čim prej vzameta.«

»Ali se bova oba hkrati oženila?«

»Saj se še spominjaš, kako sem ti pred tedni rekel, da se mora eden izmed naju oženiti, da najino ime ne izumre. Spominjaš se tudi mojega sklepa, da se bom oženil z gospo Cambryjevo, ker se zaradi gospodične Lesterelove nisva mogla zediniti. Danes se je vse to izpremenilo. Ne samo da se ne upiram tvoji ženitvi z gospodično Lesterelovo, ampak celo želim, da se čim prej vzameta, ker je sirota morala zaradi mene dosti pretrpeti.«

Samo ti moreš popraviti to, kar sem ji jaz nehote prizadel hudega. Če se oženiš in če je meni tvoja bodoča žena všeč, ni več vzroka, da bi tudi jaz na stara leta stopal v zakonski jarem.«

»Šališ se, stric!« je vzkliknil Gaston.

»Resno govorim.«

»Saj si vendar obvezal proti gospe Cambryjevi, ki te ljubi in ki te je vredna.«

»Poslušaj me, Gaston! Če bi gospa Cambryjeva od mene zahtevala, da držim svojo besedo, bi jo tudi držal. Toda od včeraj se mi zdi, da se gospej ne mudi, ker mi je rekla, da bi rada najino poroko odgodila. Davi mi je celo pisala, da bi odložila vse skupaj do sodnih počitnic, ko ne bom več zaposlen s tem strašnim procesom.«

»Z menoj je drugače govorila.«

»Prav zato, ker se mi zdi ajeno ravnanje nerazumljivo, mislim vzeti svojo besedo nazaj. Ti pa boš prišel na sodišče, ker se bom jaz svoji službi odpovedal.«

»Stric! Ne govori takole!«

»Ne, trdno sem se že odločil. Če je človek premagani, se mora umakniti z bojišča. Zločinke, ki je zagrešila umor v operi, nisem dobil, in zato se bom odrekel svoji službi.«

V tem trenutku je stopil v sobo Nointel. Gospod Darcy mu je ponudil roko in rekel:

»Zal mi je, da me niste mogli včeraj dobiti.«

»Nekaj važnega vam mislim izročiti, gospod,« je veselo vzkliknil stotnik. »Dobil sem pismo, ki ga je Goliminu pisala morilka iz opere?«

»Kaj? Ali je to res?«

»Res, prepričan sem o tem. Včeraj sem srečal na ulici nekega Simarceasa, Goliminovo

Novice

* **Kralj boter dvanajstemu otroku siromašnega delavca.** V Novem Sadu so imeli v nedeljo lepo svečanost. Krščen je bil 12. otrok, odnosno deveti sin delavca Lajoša Mokuša. Boter je bil mladi kralj, zastopan od polkovnika Kapicljaja. Z njim so se pripeljali v cerkev podban župan in podžupan, upravnik policije in drugi predstavniki. Množica ljudi jih je toplo pozdravljala. Kraljev zastopnik je izročil novorojenčkovi materi zlato verižico s križem in 20 tisočakov Razen tega je občinska uprava izročila staršem hranilno knjižico z vlogo 10 tisoč din. Tudi nekateri premožni meščani so prinesli svoje darove.

* **Nj. Vis. Knežinja Olga je vodila sejo osrednjega odbora za zimski pomoč.** Prejšnji četrtek je bila v starem dvoru v Beogradu seja osrednjega odbora za zimsko pomoč v kraljevini Jugoslaviji. Sejo je vodila predsednica delovnega odbora Nj. Vis. Knežinja Olga prisostvovali pa so ji poleg drugih predsednik vlade Bragiša Cvetković, podpredsednik dr. Vladko Maček, soproga kraljevega namestnika V. Perovičeva in minister za socialno politiko dr. Srdjan Budisavljević. Tajnik delovnega odbora Aranitović je podal poročilo o dozdajšnjem delu. V državi je bilo poslej ustanovljeno 149 odborov za zimsko pomoč, medtem ko je bilo lani samo 23. Po dozdajšnjih podatkih je bilo za zimsko pomoč doslej zbranih v državi skoraj devet milijonov dinarjev. Pri tem pa niso všteti zneski, ki so jih nabrali mestni odbori v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani in ki bodo verjetno vsaj tako veliki. Razmerno največ je zbrala banovina Hrvatska, namreč 2.6 milijona dinarjev, pri čemer tudi ni všteti Zagreb. Nj. Vis. Knežinja Olga je izrazila svoje zadoščene nad doseženimi uspehi in izrekla priznanje odboru.

* **Preosnova vrhovne gasilske zveze.** Med hrvatskimi gasilci je zavladao zadnje čase nezadovoljstvo z vrhovno gasilsko zvezo. Gasilska zajednica banovine Hrvatske šteje 36.420 članov od skupnih 86.417, kolikor jih je v vsej državi. Na hrvatsko in slovensko gasilsko zajednico odpade 78 odstotkov vseh gasilcev v državi. Ker pa zastopstvo v vrhovni gasilski zvezi ni pravilno razdeljeno, je sklicalo ministrstvo za telesno vzgojo te dni posebno posvetovanje. Na niem je bilo skle-

njeno urediti vrhovno gasilsko zvezo tako, da bodo v bodoče v nji tri skupine. Ena bo predstavljala gasilstvo banovine Hrvatske, druga gasilstvo dravske banovine, tretja pa gasilstvo vseh drugih banovin obenem z Beogradom. Vsaka skupina bo imela v vrhovni zvezi enako število odposlancev in po enega predsednika, odnosno starešino gasilske zveze. Po en predsednik bo opravljal zvezne posle skozi eno leto, in sicer po vrstnem redu skupin. Tako dobe gasilske zajednice večje in širše delovno območje, hkratu jim bo pa zajamčena enakopravnost.

* **Zastopniki državnih uslužbencev pri pravosodnem ministru.** Prosvetni minister dr. Mihajlo Konstantinovič je v soboto sprejel predstavnike Osrednjega odbora združenj državnih uslužbencev. Razpravljali so o položaju državnih uslužbencev v zvezi z novim osnutkom uradniškega zakona. G. minister je pazljivo poslušal predstavnike uradništva in med drugim izjavil, da uradniški zakon v nobenem primeru ne bo poslabšal položaja, temveč nasprotno popravil razne nedostatke. Vsem zainteresiranim ustanovam in uradom bo dana možnost, da bodo pravčasno sporočili svoja stališča in predloge v vseh vprašanjih. Na koncu je g. minister izjavil, da je zmerom pripravljen dati pojasnila o vprašanjih, ki bi se pojavila, in upoštevati predloge, ki mu jih bo dal osrednji odbor.

* **Nov hrvatski podban je Srb.** Kraljevi namestniki so na predlog bana banovine Hrvatske upokojili dr. Ivana Krbeke, podbana banovine Hrvatske in imenovali za podbana banovine Hrvatske dr. Svetozara Ivkovića, odvjetnika iz Zagreba. Novi hrvatski podban je Srb.

* **Pravoslavni škof v Pakracu Miron je umrl.** Te dni je umrl pakraški škof Miron Nikolić v 95 letu starosti.

* **Za bližajoči se evharistični kongres v Zagrebu,** ki se bo vršil v znamenju proslave 1300-letnice zvez hrvatskega naroda s sv. Stolicom, je izdal nadškof dr. Stepinac razglas na narod, v katerem vabi vse katoliške Hrvate brez ozira na politično pripadnost, da pomagajo pri pripravah, da bo kongres čim lepše uspel.

* **Zagrebski kanonik Barle umrl.** Te dni je preminil v Zagrebu kanonik zagrebskega prvostolnega kapitlja g. Janko Barle. Pokojnik se je rodil l. 1869. v Budanjah v Vipavski dolini kot sin učitelja. Nižjo gimnazijo je končal v Novem mestu, višjo gimnazijo in bogoslovje pa v Zagrebu. Pokojnik je mnogo

delal za povzdigo splošne prosvete med slovenskim narodom kot sodruženik Družbe sv. Mohorja, »Dom in sveta«, »Slovenca« in »Ljubljanskega zvana«. Objavil je tudi mnogo člankov v »Izvestjih« muzejskega društva v Ljubljani. Mnogo zaslug si je pridobil s preučevanjem hrvatske cerkvene zgodovine. Pokojniku, ki je mnogo delal za kulturno zблиžanje Slovencev in Hrvatov, bodi ohranjen časten spomin!

* **Smrt uglednega goriškega pravnika.** V Gorici v Julijski krajini so pokopali 14. 2. m. enega izmed stare garde goriških pravnikov, upokojenega apelacijskega svetnika g. Matijo Rutarja, ki je umrl v častitljivi starosti 85 let. Po rodu je bil kmečki sin z Logaršev pri Podmelcu. Bil je več let sodni predstojnik v lepem Kanalu in dolgo dobo višji svetnik v Gorici. Priženil se je na lepo briško veleposestvo. Bil je nekaj časa deželni poslanec Blag mu spomin.

* **Opozorilo našim izseljencem.** Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani opozarja naše delavce, ki iščejo zaposlitev v tujini, naj se pred odhodom brezpogojno oskrbe z vsemi potrebnimi listinami, da ne bodo izpostavljeni raznim neprijetnostim, ki so jim neizogibne, če nimajo s seboj potrebnih listin. Vsi, ki odhajajo na delo v tujino morajo imeti v redu potni list, družin. izkaz, spričevala o strokovni usposobljenosti in potrdila o dozdajšnji zaposlitvi. S seboj naj vzamejo dovolj obleke in obutve in druge najpotrebnejše reči, da bodo vsaj za prvo silo preskrbljeni. V tujini naj se po možnosti vsi takoj včlanijo v strokovna združenja naših izseljencev, ki jim bodo nudila vso podporo in zaščito.

* **Smrt uglednega Novomeščana.** Te dni je umrl ugledni novomeški trgovec in posestnik g. Rudolf Pauser v starosti 70 let. Kot dober gospodarstvenik je bil pred leti izvoljen v mestno upravo in v upravo Mestne hranilnice. Tri desetletja je bil prvi svetovalec, podžupan in član upravnega odbora Mestne hranilnice in njegov predsednik. Za napredek Novega mesta in okoliša si je tako pridobil neveljavne zasluge. Časten mu bodi spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Ljubljanski mestni avtomobil za nalezljivo bolne** je namenjen samo za prevažanje nalezljivih bolnih v mejah mestne občine ljubljanske. Tako terja zakon o zatiranju nalezljivih boleznih, toda ljubljanska mestna reševalna postaja je kljub temu rada pomagala tudi bolnikom iz okolice in z dežele in marsikoga nalezljivo bolnega s svojim infektivnim avtomobilom pripeljal v

povedal, da bi utegnila imeti njuna aretacija imeti neprijetne posledice za ... druge osebe.

»Kako?«

»Če prideta pred proto, bosta javno oblatila gospo Crozonovo in markizo Barancosovo. Gospa Crozonova je sicer umrla, toda trpel bo njen mož, ki je poštenjak. Gospa Barancosova ...«

»Ona zapušča Francijo. Snoči me je v pisnu vprašala, ali nimam nič proti temu, če se izseli iz Francije. Odgovoril sem ji, da lahko stori, kar hoče. Gospod Crozon se bo že potešil, ko bo dobil drugo ženo. Menda ne bo nič hudega, če oba zločinca zašijem. Pomagala nam bosta najti Orcivalchino morilko.«

Vsi trije so odšli. Sodnik je sedel v svoj voz in se odpeljal v pisarno. Gaston in Nointel pa sta šla h gospe Cambryjevi.

»Ko pojdeš ti od gospe,« je dejal Gaston, »bom imel še jaz kratek pogovor z njo. Pregovoriti jo moram, da se vendar omoži s stricem, saj sta drug za drugega kakor ustvarjena.«

»Kdaj se je pa začelo njeno omahovanje?«

»Snoči po tvojem pogovoru z njo. Upam, da jo bom le pregovoril, zlasti zaradi tega, ker mi je stric rekel, da bo pustil službo.«

»Pameten sklep!«

»To praviš ti?«

»Da, jaz. Ta preiskava mu utegne nakopati same neprijetnosti.«

»Kako? A pismo, ki mu ga boš izročil?«

»Bo zanj hud udarec.«

»Zakaj?«

»Ker spada ženska, ki je umorila Julijo, med boljšo družbo in je celo dobra znanka

tvojega strica. Znašel se bo v strašnem položaju.«

»Ne razumem te.«

»Naj stric čim prej pusti svojo službo. Gosposdični Lesterelovi in markizi se ni treba ničesar več bati. Mene pa malo briga, ali bo pravici zadoščeno, kakor lepo govore jezični doktorji.«

»Pa vendar ...«

»Prosim te, saj vendar še nisi sodnik ...«

»Postal bom. Stric hoče to.«

»Postani, samo ne ugovarjaj mi! Kaj pa želi od tebe tvoja bodoča teta?«

»Pogovarjali se bomo o gosposdični Lesterelovi. Vsaj tako je pisala ...«

Takoj so ju pustili v hišo lepe vdove. V veliki sprejemnici sta srečala Jacinto, ki je Nointel še ni poznal.

»Kdo pa je ta starka?« je vprašal stotnik.

»Menda je bila dojilja gospe Cambryjeve. Zelo vdana ji je.«

»Dvomim.«

»Ali si znorel?«

»Nasprotno! Čedalje pametnejši postajam.« Medtem sta že prišla do sobe gospe Cambryjeve.

»Zelo sem vam hvaležna, da ste prišli,« je dejala vdova Nointelu in mu dala roko. »In tudi vam, Gaston, da ste ga privedli. Ali stric ve, da sta tu?«

»Malo prej sva ga videla. V sodno palačo je šel.«

»Da,« je zmedeno odvrnil Gaston. »Zato sem prišel sem, da svoj sklep prekličete. Gospod Nointel bo tako moral iti kmalu k njemu, pa bova med tem govorila.«

»Pred gospodom Nointelom ne maram imeti nikakršnih skrivnosti. On mi bo priznal,

da imam čisto prav, če odlagam poroko do sodnih počitnic, ker je stric tako zaposlen s svojo preiskavo.«

»Res, gospa,« je vneto pritrdil Nointel. »Tudi vi ste, kaj ne, že siti večnega govorjenja o zločinu v operi. Upam pa, da se preiskava že bliža svojemu koncu.«

»Ali bo gospod Roger pustil, da vse skupaj zaspi?«

»Ne. V ovratniku Goliminove suknje se je našlo pismo, ki ga je pisala njegova tretja ljubica, morilka Orcivalke.«

»Podpisano pismo?«

»Podpisano ni, toda gospod Darcy je prepričan, da bo mogoče najti osebo, ki je pismo pisala.«

»Ali je pismo že pri njem?«

»Se ne. Toda danes ga bo dobil. Jaz mu ga bom izročil.«

»Vi?«

»Da; ker sem bil tudi jaz tako srečen, da sem ga našel.«

Nointel je moral spet pripovedovati o dogodku v razprodajalnici in o tem, kako je v podlogi suknje odkril pisma.

»Kakor vidite,« je nadaljeval, »je očitno božji prst po sredi. Zločinke ni bilo mogoče najti s pomočjo pahljače in gumba, našli pa jo bomo s pomočjo tega pisma. Že je v rokah pravice ...«

»Ali so jo odkrili?«

»Niso še, toda to je le vprašanje časa ... Kaj hočete? Vse je bilo gol slučaj ... Moram priznati, da to žensko poznam in da sem takoj v prvem trenutku čutil do nje nenaavadno simpatijo ...«

(Dalje)

Ljubljano. Vse prevoze bolnih za nalezljivimi boleznimi je pa dolžan izven območja mestne občine ljubljanske opraviti Higieniski zavod. Ker pa Higieniski zavod ob nedeljah in praznikih sploh ne posluje in ob delavnikih samo od 7. do 18. ure, so bili podeželani prisiljeni prositi ljubljansko reševalno postajo za pomoč, kar je zelo rada storila, če je mogla. Ker smo z izrednimi razmerami dobili bencin na karte in je treba varčevati z gumami, poleg tega ima pa ljubljanska reševalna postaja samo en avtomobil, urejen za prevažanje nalezljivo bolnih, ki ga je treba po vsakem prevozu razkužiti, bi se lahko zgodilo, da bi ta avtomobil ne mogel več pomagati za nalezljivo boleznijo bolnemu ljubljanskemu občanu. Tudi temu avtomobilu bi lahko zmanjkalo bencina in bi se mu obrabile gume ali bi bil pa prav tedaj daleč kje na deželi, ko bi ga potrebovali v Ljubljani. Zato bo odslej ljubljanski mestni reševalni avtomobil prevažal za nalezljivimi boleznimi obbolele samo v mejah mestne občine ljubljanske in ne bo smel več iz občine v okolico. Opozorjamo zdravnike, občine, bolniške blagajne in vso javnost, naj ne kličejo več ljubljanske reševalne postaje za prevoz nalezljivo bolnih z dežele v Ljubljano.

* **Novi proračun mestne občine ljubljanske bo povišan.** Predlog proračuna za devet mesecev leta 1941. navaja 113.4 milijona dinarjev (za 12.6 milijona dinarjev več kakor v starem proračunu). Povišane bodo vse občinske davščine, zraven pa uvedene še nove.

* **Novi minimalne mezde za viničarje.** Lani je ban dravske banovine predpisal spremembe uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarskem redu). Pri tem je bila uredba dopolnjena z določbo, ki pravi, da sme ban višino minimalnih mezd spremeniti po zaslišanju Vinarskega društva v Mariboru in Strokovne zveze viničarjev v Ljutomeru. Zdaj je ban na osnovi te določbe izdal spremembo uredbe, ki je objavljena v »Službenem listu« od 15. februarja. Odslej bo dobival viničar (poleg dozdašnjih prejemkov) zase in za svoje delovne moči pogojeno dnevno mezdo za vsako delovno moč in za vsak dejanski delovni dan, ko delajo bodisi sam bodisi njegove delovne moči v vinogradu ali na ostalem vinogradnikovem posestvu. Ta mezda mora znašati najmanj: za navadna dela v poletnih mesecih po 15 (doslej 10), v zimskih mesecih po 12 (doslej 8), za kvalificirana in težja dela v poletnih mesecih po 18.75 (12.50), v zimskih mesecih pa po 15 (10)

din. Gornja sprememba stopi v veljavo 1. marca.

* **Avtomobilska nesreča je terjala smrtno žrtev.** Huda avtomobilska nesreča se je pripetila nedavno noč na cesti proti Igu. Pozno zvečer se je ustavil pred neko gostilno na Škofljici osebni avto, ki ga je šofiral 30letni Ivan Ponikvar. V vozu je bil v družbi s tremi znanci tudi 26letni posestnik Ivan Rupert z Iga. Razigrana družba je nekaj časa posedala v gostilni, nato pa se odpeljala na Ig. Šofer je vozil z veliko hitrostjo po barjanski cesti proti Igu, na cestnem ovinku pa je namesto na desno zdrvel naravnost naprej in treščil z avtom v jarek med drevesne šote. Avto se je prevrnil, pri čemer je potnike vrglo iz vozila. Ko so se potniki pobrali, so našli Ivana Ruperta nezavestnega z veliko rano na glavi. Prenesli so ga v bližnjo hišo, kjer je izdihnil. Za njim so prenesli tudi huje poškodovanega šoferja Ivana Ponikvarja. Ostali potniki so po čudnem naključju ostali nepoškodovani.

* **Zaloigra židovke iz Nemčije.** Te dni je na Sušaku skočila 44-letna vzgojiteljica Katarina Jerkičeva iz četrtega nadstropja na cesto. Po njeni smrti so našli v ročni torbici poslovilno pismo in listine. Pisma so bila napisana v nemščini ter so bila naslovljena na policijo, na neko prijateljico z Reke, na Weilerjevo družino, pri katerih je pokojnica služila, in na sestro v Kölnu. Med listinami so našli v torbici njen poročni list, ki ga je izdal župni urad v Prijedoru lani. Iz njega je razvidno, da je bila Katarina Jerkičeva po rodu Schachnerjeva in da se je rodila v Salzburgu leta 1897. Zaradi preganjanja židov je prispela v Jugoslavijo, kjer se je lani poročila z 61-letnim delavcem Jurijem Jerkičem iz Prijedora. Poleg poročnega lista je bila v torbici izjava njenega moža, da se odreka skupnemu gospodinjstvu in zakonskemu sožitju. Katarina je živčno mnogo trpela in naposled obupala.

* **Zaloigra dveh zaljublencev.** Nedavno je prišel v neki hotel ob Bohinjskem jezeru mlad par. Moški se je vpisal v prijavnico kot 33letni trgovski potnik Stane Gabrijel iz Ljubljane, svojo družico pa je vpisal kot ženo Marijo. Zvečer sta se pomudila v restavraciji, potem pa šla v najeto sobo. Drugega dne dopoldne pa je moški razburjen prihitel v kuhinjo in vzkliknil: »Ustrelil sem jo...« Nato je zmeden moški že pohitel nazaj v sobo in sta ponovno počila dva strela. Oskrbnik je prvi pohitel v sobo, kjer se mu je nudil žalosten prizor. Mlada žena je ležala na

postelji vsa v krvi; ustreljena je bila v glavo. Moški pa se je zvijsal na tleh z rano na glavi in na prsih. Nemudno so poklicali zdravnika. Gabrijelovi družici ni bilo mogoče več pomagati, bila je že mrtva, moški pa kljub dvema streloma ni bil smrtno nevarno zadet. Izkazalo se je, da je res Stane Gabrijel, zasebni uradnik iz Ljubljane, kamor so ga tudi brž pripeljali v bolnišnico. Pokojna Marija pa je bila 22letna hči nekega posestnika iz Šiške. Kakor je Gabrijel doslej izpovedal, je bil zaljubljen v Marijo. Misel, da bi se z drugim poročila, ga je pripravila do obupnega dejanja.

* **Po veselih urah žalostna smrt v potoku.** V potoku Mediji poleg rudniške centrale v Toplicah so našli utopljenega bivšega hlapca Antona Murka, po rodu iz Cerkelj ob Krki. Zaposlen je bil na Lokah in nekaj dni prej je prejel okrog 400 din plače. Nato je fant dva dni popival, tretji dan pa so ga našli v potoku. V žepu so dobili pri njem še 58 din. Vse kaže, da je bil po nesreči padel v vodo.

* **Ustrelil je svojo ženo in sebe.** V Karlovcu se je odigrala te dni krvava zakonska zaloigra. Znani mizar Valentin Čop, star 42 let, je v navalu ljubosumnosti ustrelil svojo 22 let staro ženo Ilonko, rojeno Skendrovo, potem je pa končal življenje še sebi. Zaloigra se je odigrala v stranskem prostoru Draganičeve krčme, katere lastnika sta bila zakonca Čopova in ki jo je vodila pokojna Ilonka.

* **Mojstri ponarejanja obsojeni.** Te dni je trajala razprava na mariborskem sodišču, ki je privabila k razpravi proti ponarejevalcem 500-dinarskih bankovcev velikansko število radovednežev. Obsojeni so bili: Majcen Franc na šest let robije, 600 dinarjev denarne kazni ali 10 dni zapora, trajno izgubo častnih pravic; Grašič Anton na tri leta robije, 900 din denarne kazni, 3 leta izgube častnih pravic; Vabič Mohor na tri leta in šest mesecev robije, 600 din globe, tri leta izgube častnih pravic; Majhenc Josip, eno leto in šest mesecev strogega zapora, 300 din globe, dve leti izgube častnih pravic; Zimškova Franciška na 2400 din globe ali 40 dni zapora; Kolarič Jožef na 10 mesecev strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Jurij Bogomil na eno leto in dva meseca robije, 300 din globe ali pet dni zapora, tri leta izgube častnih pravic; Merlak Ivan na 3000 din globe ali 50 dni zapora in na plačanje stroškov kazenskega postopanja; Zuraj Anton na dve leti in šest mesecev robije, 600 din globe dve leti izgube častnih

Zuchhold:

Smrt ob potu

Kriminalni roman

Prvo poglavje

Odvetnika Leona Bergmanna je poslal zdravnik v čisto majhno, tiho kopališče. Bergmann prav za prav ni bil bolan, kar mu je zdravnik spet in spet zatrjeval, samo zelo nervozen je bil in po zdravnikovem mnenju potreben okrepitve.

Zdravnik ni vedel ničesar o njegovih skrivnostnih bolečinah, zato ga je smatral za zmučenega od dela in je upal, da si bo njegov bolnik v tihi in mirni okolici kopališča spet uravnal živčevje.

Toda velika samota je bila za Bergmannovo dušo strup.

Kakor zaprta zver je divjal med stenami svoje tesne kletke sem in tja.

Hotel je brati, pa ni mogel. Hotel je kaditi, a cigara je imela grenak okus. Hotel je tiho ležati, a ni zdržal na zofi niti pet minut.

Posebno strašne so bile zanj noči. Nikdar jih ni bilo konca. Njegove misli so se ponoči kakor krvoželjni volkovi vrtele okoli ene in iste točke, okoli tistega usodnega dne. Zmeraj znova so njegove misli razčlenjale tisti dogodek v vseh podrobnostih.

Ta dan je stal kakor orjaški hrast na obzorju njegovega mišljenja in z mrtvaško roko mečkal tisto, kar mu je bilo doslej ljubo in dragoceno. Kje sta zdaj njegova volja do dela in pogum njegove duše, kje je njegova velika, svetla veselost, odkar je tisti usodni dan

vrgel senco na vse njegovo življenje?

A vendar je bila tista zgodba nekaj vsakodnevnega. Dekle je postalo nezvesto svojemu najljubšemu, lahkomišelnemu študentku je prevarala svojega zaročenca. Nihče ni videl v tem kaj pretresljivega, nihče razen njega samega. Pa še njega je hudo zadelo predvsem zaradi tega, ker ji je bil neomajno zaupal. Kar že prve preizkušnje zvestobe ni bila prestala.

Ko je namreč oktobra šel z nekim prijateljem na študijsko potovanje, se je prvič zgodilo, da je svojo nevesto, odkar jo je bil spoznal v Berlinu zapustil za dalje časa. Vendar pa je bil odsoten le dva meseca. Sredi decembra se je spet vrnil. Dalje časa zaradi bližajočega se zasedanja porotnega sodišča ni mogel biti doma. In v teh dveh mesecih se je spoznala z onim dru im.

Že v njenih pismih je opazil neko spremembo, sicer komaj zaznavno, vendar toliko, da je začel ugibati, kaj se je spremenilo v njenem življenju. Iz pisem je čutil, da mu je nekaj skrivala.

Ko jo je spet videl, je bral na njenem obrazu in opazoval v vsem njenem obnašanju nekaj omahujočega, nekaj tipajočega. Najzoprnejše pa mu je bilo, da je postala nežnejša, strastnejša. Domneval je namreč, da je postala takšna le zaradi tega, ker mu je nekaj skrivala.

Dnevi, ko je mislil, da je bilo njegovo, sicer značajno, zvesto dekletu na krivih potih,

so bili najstrašnejši dnevi njegovega življenja.

Kmalu potem je videl onega drugega.

Domneval je, da je bil študent, ker je prišel z njo iz vseučiliške zgradbe in jo spremljal.

Takrat je še dvomil v njeno nezvestobo.

Potem je prišel dan, ko je videl, kako je šel on z njo v njeno stanovanje, in večer, ko je našel oba sedeča na neki klopi v živalskem vrtu. Bergmann ni ljubil razburljivih prizorov, pustil je oba mirno na klopi in šele drugo jutro šel k njej.

Bergmann ni hotel ničesar več vedeti o njej. Le to jo je prosil, naj mu pove ime zapeljivca, zakaj dejstvo, da svojega tekmeča ni poznal po imenu, ga je ubijalo. Še zdaj se je jezil, da mu imena ni bila povedala in da je ponovno vzravnana hlinila užaljenost.

Iskal ga je potem vsepovsod, a ga ni mogel najti. Ni mogel biti študent, ker ga na vseučilišču ni bilo več. Izginil je, kakor bi se bil pogreznil v zemljo.

Strahopetec, ki se skriva, da ga ne more poklicati na odgovor.

Neplodno iskanje, velika duševna bolečina zavoljo izgubljenemu življenjske sreče in zraven tega odvetniško delo so v nekaj tednih zrahljali njegove živce. Moral je na posvet k zdravniku.

In zdravnik ga je poslal v to odročno gnezdo, v to samotno hišo, v to dušeče tesno sobo!

Hvala božju, da so bili prvi hudi dnevi že prestani. Zdaj je bil že nekoliko navajen na svojo okolico, ni se več jezil zaradi opreme v sobi in zaradi brenčečega glasu stare stenske ure. Čutil je nekako pomirjenje, kadar

pravice; Belec Josip na eno leto robije, 300 din globe ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Stajnik Ignac na dva meseca zapora; Tomanič Jakob na eno leto in dva meseca strogega zapora, 300 din globe, dve leti izgube častnih pravic; Košir Stefan na eno leto in dva meseca strogega zapora, 300 din ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Stempihar Jože na eno leto in dva meseca strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora, izgubo častnih pravic za dve leti; Stempiharjeva Marija na osem mesecev strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora, izgubo častnih pravic za dve leti; Kosi Josip na 3000 din globe ali 50 dni zapora in plačilo stroškov postopanja; Habjan Josip na eno leto in tri mesece strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Malunčeva Milka na eno leto strogega zapora, 300 din ali pet dni zapora. Malunec Josip je bil edini izmed vseh obdolžencev oproščen. Dalje so bili obsojeni: Vugrin Martin na sedem mesecev strogega zapora, 300 din ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Vrus Ivan na sedem mesecev strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Kostanjevec Eliza na sedem mesecev strogega zapora, 300 din ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Kostanjevec Ivan ml. na sedem mesecev strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora; Kostanjevec Ivan st. na osem mesecev strogega zapora, 300 din globe ali pet dni zapora, izgubo častnih pravic za dve leti; Senekovič Tomaž na devet mesecev strogega zapora, 300 din denarne kazni ali pet dni zapora, izgubo častnih pravic za dve leti; Tomanič Janez na sedem mesecev strogega zapora, 300 din ali pet dni zapora, dve leti izgube častnih pravic; Meglič Stanko na šest mesecev strogega zapora, 300 din globe, dve leti izgube častnih pravic. Vsi obsojenci so dobili nepogojne kazni.

* **Dolžnost vsakega kmetovalca je, pomagati ponesrečenim živalim.** Kako se pomaga, imate natanko popisano v knjigi »Prva pomoč ponesrečenim živalim«, ki jo je spisal dr. Ferdo Kern. Knjiga stane s poštnino vred samo 26 din in se naroča v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 3.

* **Zagrebski atentatorji prijeti.** Nedavno so neznanci postavili v prostore angleškega kluba v Zagrebu peklenski stroj, ki je hudo ranil neko gospo. Zagrebski policiji se je zdaj posrečilo ugotoviti povzročitelje, ne samo tega zadnega atentata, temveč tudi treh prej-

je gledal skozi okno na zeleno livado. Potem pa je tudi sklenil, da si bo ogledal mesto samo. Sicer je že bil nekajkrat hotel v mesto, a prvi ljudje, ki so ga srečali, so mu vzeli voljo, da bi šel dalje. Bil je vačen velikomestnega vrvenja v Berlinu, polnih porotnih dvoran in sploh razigranega življenja, pa mu ta podeželska tišina ni prijala.

Njegovi živci niso bili vredni piškavega oreha. Pečal se je že z mislijo, da bi porabil revolver, ki ga je bil kupil tistega usodnega dne, da bi menda pozval svojega tekmeča na dvoboj, proti samemu sebi. Samomor bi bil menda pametnejši kakor pa počasno hiranje. Smejal se je tej misli. Tega pa še ne, te časti ne napravi njej! Bo že potrpel. Čez nekaj mesecev bo spet čisto drugače gledal na svet.

Čez nekaj mesecev! Oh, kaj, zakaj čez nekaj mesecev, kar zdaj se hoče otresti mučnih misli in zagospodovati nad njim. Kaj ga sploh briga ta ženska! Bežite, neumne misli! Takoj!

Zunaj je prijazno sijalo pomladansko sonce in na vrtu so pele ptice.

Leon Bergmann je vzel klobuk, da pojde na sprehod v malo mesto, ki se ga je doslej tako plašno izogibal.

Mestece je bilo čedneje, kakor si ga je predstavljajal. Imelo je res lepo okolico, gozdnate griče in lepe parke.

Izložbena okna so bila res smešno majhna in hodniki za pešce ob hišah silno ozki, vendar je vse napravljalo prijazen vtis.

Stopil je v neko slaščičarno. Prostor je bil temen in nerodno opremljen. Naročil je skodelico kave in časopise.

Vzel je liste in bral. Lokal je bil prazen.

šnih atentatov na raznih krajih Zagreba. Zaprli so skupino 16 oseb, ki so se pripravljali še na vrsto napadov z namenom, da bi s povzročanjem neredov izpodkopavali moč hrvatske banske oblasti. Preiskava se nadaljuje in bodo oblastva po končani preiskavi postopala proti krivcem po zakonskih določilih.

* **Sest zabavnih knjig dobe čitatelji »Domovine« za 40 din** (s poštnino vred za 49 din), in sicer: Goncourt Edmond: »Dekle Eliza«, Cervantes: »Tri novele«, Anatole France: »Pingvinski otok«, Leonid Andrejev: »Plat zvona«, Andrej Strug: »Jutri«, Leonid Andrejev: »Povest o sedmih obešenih«. Naročajo se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 3.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let. Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Franca Pera, kaptana v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 din.

Iz Prekmurja

Sezonski delavci se še zmerom vračajo. Lansko leto so morali naši sezonski delavci iz Prekmurja marsikaj pretrpeti, posebno v Franciji, kjer jih je zalotila vojna vihra. Zalostna je bila pot tistih, ki so morali bežati pred vojno. Večina teh je danes v koncentracijskih barakah in se jim najbrže ne godi preveč dobro, ker je pomanjkanje živeža v Franciji veliko. Nekaj jih je šlo iz nezasedene Francije v zasedeno Francijo, kjer so dobili zaposlitev. Vendar jih je danes mnogo, ki si želijo domov in tudi prihajajo, pa se nič preveč ne pohvalijo.

Pet razbojnikov je pobegnilo iz murskosobskih zaporov. Iz zaporov sreskega sodišča v Murski Soboti je pobegnilo pet nevarnih razbojnikov, ki so bili napravili luknjo skozi 40 cm debel zid. Deset ujetnikov, ki so bili zaprti z njimi v velikih celici, jim ni hotelo slediti. Kakor vse kaže, so razbojniki pobegnili proti 14 km oddaljeni meji. Med drugim so Pavle Dvoršak, član zloglasne Bratkove razbojniške družbe, ki čaka na hudo kazen zaradi roparskega napada na grafico Bathy-

Cez nekaj časa pa so se odprla vrata. Vstopil je neki moški. Nagovoril je slaščičarja in položil zavoj na marmornato ploščo mize.

»Čez pol ure pridem spet mimo in bom vzel zavoj,« je rekel neznanec.

»Da, gospod baron.«

Ko je Leon Bergman zaslišal besedo baron, je vzdignil glavo.

Prestrašen je zagledal velikega, širokoplečatega gospoda, stoječega samozavestnega pri vratih. Neznanec je bil čisto podoben tistemu mlademu gospodu, ki ga je bil zaman iskal toliko časa. Ta mož mu je izneveril nevesto.

Leon se je tako tresel, da se je moral prijeti za naslonjalo zofe. Tedaj ga je tujec bežno pogledal in Leon je naglo povsobil oči. Toda takoj se je spomnil, da ga mož, če je v resnici tisti zapeljivec, ne more poznati. Pogledal je spet proti vratom, toda tujec jih je bil pravkar zaprl za seboj in stopil na cesto.

Dve minuti zatem je stopil slaščičar spet v sobo.

»To je bil baron Schmeling, gospodar na Zehleu,« je rekel slaščičar nekako ponosen na to, da je bil počastil njegovo slaščičarno tako imeniten gospod.

Leon je drgetal od razburjenja, vendar se je toliko premagal, da je čisto mirno vprašal slaščičarja: »Ali so tudi v tukajšnji okolici velika plemiška posestva?«

»Seveda. Zehlen je res prav lepo posestvo.«

»Res?«

»In odličan gospod je baron Schmeling.«

»Zelo mlad je še in že tak lastnik,« je menil kolikor mogoče mirno Leon.

anyjevo, potem nevarni zločinec Ciril Cajnkar, ki je bil te dni obsojen zaradi številnih vlomov na pet let robije, Josip Belec, ki je zapleten v znano ponarejalsko zadevo v Mariboru in ki je bil obsojen na eno leto robije, a priveden nazaj v Mursko Sobotu, kjer teče proti njemu preiskava zaradi več vlomov, Avgust Kolar, ki ima na vesti vrsto raznih grehov, a peti je Peter Križanič. Ta pobeg znova ispručuje, da sodni zapori v Murski Soboti niso dovolj trdni za nevarne zločince.

Popotniškova torba

Sedem križev Goloba Valentina

Litija, februarja.

V prijazni vasi Kresniških Poljanah je l. 1870. zagledal luč sveta g. Golob Valentin, ki je že lani praznoval 70letnico, dne 6. t. m. pa je praznoval že 71letnico.

Ko je kot mladenič odslužil vojaški rok, je stopil v železničarsko službo. Služboval je 34 let v raznih krajih ob progi južne železnice. Zadnje službeno mesto je imel v Mariborgradu pri Laškem, kjer je bil leta 1926. upokojen. V neposredni bližini zadnjega službenega mesta si je kupil zemljišče in zgradil hišico, kjer uživa zdaj zasluženo pokojnino.

Pred 45 leti se je poročil s svojo družico Marijo. Zakoncema se je rodilo sedem otrok. Živijo samo še štirje. Starejši sin France je železniški uslužbenec, Avgustin je komandir orožniške postaje, Leopold je uslužbenec v laški pivovarni, a hčerka Gabriela je bila omožena z orožniškim narednikom Padežaninom, kateremu je kruta smrt po sedmih letih srečnega zakona pretrgala nit življenja. Vsi otroci so po zgledu svojega očeta vzorni nacionalisti.

Naš jubilar je zvest bralec in dolgoletni naročnik »Domovine«. Ob naloženem osmemu križu mu želimo še dolgo vrsto srečnih let!

OLAJŠEVALNA OKOLNOST

Policijski komisar: »Ko ste našli denarnico, zakaj je vendar niste takoj odnesli na policijo?«

Potepin: »Ko sem jo zvečer našel, je že bilo prepozno, ko pa sem jo hotel zjutraj odnesti na policijo, je bila že prazna!«

»Od božiča je majoratni gospod. Njegov oče, ki je štel že precej let, je umrl na prvi božični praznik. Mladi gospod je bil odsoten in so ga morali brzojavno obvestiti.«

»Kje pa je bil?« Leon Bergman je moral gledati skozi okno, ker se je bal, da ne bi slaščičar videl silnega razburjenja v njegovih očeh.

»No, mladi gospod je hotel biti učen, kar ni bilo všeč staremu gospodu. Ker pa imajo denarja ko čepin, je stari gospod ustregel sinovi želji in ga dal študirati. V Berlinu, veste, je študiral. Zdaj pa se je študiranje nehalo in postal je gospodar. Prav dober gospodar je. Vsa čast mu!«

Leon je naglo premislil. Da, pred božičem ga je bil videl, potem ga pa dva tedna ni bilo. Ponovno ga je videl tisti usodni večer v Živalskem vrtu.

»Morda vam je znano, ali je bil po očetovi smrti še enkrat v Berlinu?« Leon je takoj obžaloval, da je zastavil slaščičarju to vprašanje. Saj mora tako vpraševanje zbuditi pri slaščičarju pozornost. »Mislim, da sem ga videl,« je Leon hitro pristavil.

Slaščičar je premišljal. »Da, da... res je je bil enkrat odsoten. Videl sem ga, ko se je peljal na železniško postajo, in sem si že mislil: ta pa dobro začenja; doma je veliko posestvo, gospod pa zmerom potuje okoli. Veste, pa sem mu delal krivico. Bil je samo nekaj dni odsoten. Gotovo je bil šel po svoje reči v Berlin.«

Leon Bergman niti trenutek ni več dvomil, da mu je naključje naklonilo, kar je pred nekaj tedni zaman iskal.

Planil je po koncu. Soba se je zibala pod njegovimi očmi. Divje mu je tolklo srce in

Zanimivosti

× Bivši praški župan dr. Zenki ni umrl. Bivši praški primator (župan) dr. Peter Zenkl ki ima prijatelje tudi med Slovenci, je bil po vesteh praških listov upokojen kot ravnatelj Socialno zavarovalnih zavodov v Pragi. Vest o upokojitvi zaslužnega prijatelja Jugoslavije je na srečo potrdila, da dr. Zenkl še živi, saj se je pred meseci pri nas razširila novica o njegovi smrti nekje izven domovine. Kakor znano je bil dr. Zenkl več let predsednik Zveze češkoslovaško-jugoslovenskih lig in eden izmed vodilnih socialnih delavcev. Bil je tudi minister za socialno politiko v zadnji vladi republike. Za svoje velike zasluge je bil izvoljen za častnega občana Beograda. Mnogim so še v spominu njegova krasna predavanja v Ljubljani, kjer uživa največji ugled.

× Izgubljeni Donovanov potni list se je našel. Ko je pred dnevi Rooseveltov odposlanec Donovan odpravljaj iz Bolgarije v Jugoslavijo, je nenadno izgubil svoj potni list. Če bi se primerilo manj pomembni osebi, bi gotovo imela več sitnosti, kakor jih je imel Donovan, saj je lahko mirno nadaljeval svoje potovanje. Še šalil se je zaradi tega pred novinarji. Bilo mu je treba samo naročiti, naj ameriško poslanstvo brzojavno obvesti jugoslovenska obmejna oblastva, da se bo pripeljal ta in ta brez potnega lista, ker ga je izgubil, in da naj mu zato v Jugoslaviji ne delajo težav. Da je bil Donovan med potjo izgubil potni list, se je hitro izvedelo tudi med jugoslovenskimi novinarji, in ko so ga v Beogradu brž vprašali, koliko je na tem resnice, jim je Rooseveltov odposlanec brez ovinkov povedal, da so pravilno obveščeni in da bo potni list že dobil nazaj. No, in potni list se je res našel, kakor poročajo iz Sofije. Ameriški poslanik v Sofiji je te dni namreč povedal, da so spet našli Donovanov potni list in nekatere druge reči, ki jih je bil obenem s njim pred svojim odhodom v Jugoslavijo izgubil. Izginili so mu poleg potnega lista denar, nekaj pisem in beležnica. Ameriški poslanik v Sofiji je povedal, da je vse te reči prinesel nekdo zavite v star časopisni papir v policijski urad za izgubljene predmete. O tem, kako so izginile Donovanove listine, obstojita dve razlagi. Po prvi se je dotični, ki je listine našel ali ukradel bal te reči prinesiti nazaj, da njegovo ime ne bi prišlo v javnost. Drugim pa se zdi verjetnejše, da je Donovan izgubil potni list in

drugo, kar je bilo zraven, ob priliki večerje, ki je bila prirejena njemu na čast na angleškem poslanstvu v Sofiji, ali pa pozneje, ko je ostali del večera prebil s svojimi prijatelji v nekaterih sofijskih zabaviščih.

× 23 letnica sovjetske vojske. V nedeljo so po vsej Rusiji slavili 23 letnico ustanovitve sovjetske vojske. Po vseh edinicah sovjetske vojske so bila predavanja o pomenu sovjetske vojske in njenih vojskovodjah.

× Litvinov v nemilosti. Po vesteh iz Moskve je bil bivši sovjetski zunanji minister Litvinov skupno s štirimi drugimi člani izločen iz glavnega odbora boljševiske stranke z utemeljitvijo, da ni izpolnjeval svojih dolžnosti. Litvinov pa ostane še nadalje član stranke.

× Smrt češkoslovaškega generala v Albaniji. »Novo doba« iz Splita poroča. Češkoslovaški general Snajdarek je padel kot grški dobrovoljec v Albaniji. Pokojni general je bil v svetovni vojni češkoslovaški dobrovoljec v francoski vojski in dosegel čin francoskega polkovnika. Po vojni je napredoval v čin armadnega generala v češkoslovaški vojski. Po zlomu Francije je stopil z oddekom češkoslovaških dobrovoljcev v grško vojsko in je padel v borbah na albanskem bojišču. Stel je blizu 70 let.

× Preprič med ameriškim poslanikom in nemci v Sofiji. Pretekli petek je prišlo v neki sofijski restavraciji do dogodka, ki je zbudil mnogo govorenja. Nastal je namreč preprič med ameriškim poslanikom in nekaterimi Nemci, baje preoblečenimi nemškimi oficirji. Poslanikova izjava, pi jo prinaša tudi beograjska »Politika« pravi: »V petek zvečer sem prišel v neko sofijsko restavracijo in zahteval, naj mi godba zaigra neko ameriško vojaško pesem. Neki Nемец je zaradi tega zagnal vame steklenico, da bi me ranil. Jaz sem steklenico ujel in jo treščil nazaj vanj. Ta dogodek je obžalovanja vreden, a nisem videl drugega izhoda«.

× Vatikansko glasilo zavrača neresne vesti. Glasilo sv. stolice »Osservatore Romano« prinaša uvodnik pod naslovom »Zanesljivo«. V njem zavrača vesti, da bi bil pap. ž. kdaj izjavil, da sprejema nov evropski red in da se že zdavnaj bori proti demokraciji. Članek zanika, da bi bilo kdaj rečeno, da se življenje katoliškega sveta ne bi razvijalo pod več kakor zadovoljivi pogoji in da bi bil nek papežev zastopnik v imenu sv. očeta hrabil oficirje in vojske neke vojaške države. Tudi ni res, da bi bil papež blago

slovil orožje neke države. List pravi, da je s pisanimi dokazi mogoče ugotoviti, da je to načrtna gonja z določene strani. Resnica je le, da papež živi v slogi z verniki vseh narodov v teh žalostnih časih spopada, ki ga je sv. oče zastoj poskušal preprečiti. Tako poroča iz Rima posebni dopisnik beograjskega »Vremena«.

× Smrt starega sodelavca Adolfa Hitlerja. Te dni je umrl polkovnik Herman Kribel, star sodelavec kancelarja Adolfa Hitlerja. V počastitev rajnkega je bila v Münchenu spominska svečanost, katere so se udeležili kancelar Hitler, maršal Göring, namestnik kancelarja dr. Rudolf Hess, zunanji minister Ribbentrop in mnogo drugih vodilnih osebosti stranke, državne uprave in vojske. Minister Rudolf Hess je imel govor pred katedralom, potem pa je kancelar Hitler položil venec kot poslednji pozdrav svojemu tovarišu v boju.

× Slovaško sodišče je obsodilo dr. Hodžo, Osuskega in tovariše. Nemški poročevalski urad poroča iz Bratislave. Po tridnevni tajni razpravi se je končal postopek proti bivšemu poslaniku češkoslovaške republike v Parizu dr. Osuskemu, bivšemu predsedniku vlade dr. Hodži, bivšemu glavnemu uredniku »Narodnih Ncvin« dr. Pavliniju, Tothu in bivšemu šefu slovaškega tiskovnega urada Petru Pridavoku. Imenovane osebnosti so bile obtožene delovanja proti slovaški državi in veleizdaje. Sodišče je obsodilo Osuskega na do smrtno ječo, dr. Hodžo na 18 let robi je, Pavlinija, Totha in Pridavoka pa na 15 let robi je. Kot dokaz so služili govori, katere so obtoženi imeli v radiu in izpovedi prič, ki so po nemški zasedbi Francije iz Pariza dopotovale na Slovaško.

× Silen vihar je divjal na Portugalskem. Pred dnevi se je razdivjal po vsem Portugalskem in nekaterih krajih Španije silovit vihar, ki je napravil veliko škodo. Kaj podrobnejšega oškodi spočetka ni bilo mogoče izvedeti, kajti vihar je pretrgal tudi vse telefonske zveze. Zdej ko so vzpostavljene telefonske zveze, je znana vsaj približna slika o razdejanju. Tako je med drugim samo v lizbonskem pristanišču terjal strahotni vihar 21 človeških življenj. Poleg tega pa pogrešajo še 18 mornarjev, ki so bili v trenutku, ko je prihrumel vihar, v pristanišču. Krasni lizbonski park, ki je znan po vsem svetu je čisto opustošen. Vihar je izruval s koreninami vred na tisoče dreves. Iz severnih krajev Portugalske prihajajo poročila, da so gozdovi v pokrajini Minhu čisto uničeni.

neznosno mu je bilo vroče. Z glasom, ki se mu ni zdel njegov, je rekel: »Plačam.«

Vzel je denarnico iz žepa in plačal, nato pa stopil na cesto.

Zdelo se mu je, da ga je neka tuja pest suvala naprej. Neviden hudi duh je stal za njim in mu narekoval, kaj mora storiti.

Hitel je naprej. Zdelo se mu je, da bo nekaj zamudil, če ne bo hitro hodil. Na prvem križišču cest je vprašal nekega delavca, kod drži pot proti Zehlenu in ali je po tej poti mogoče jahati konja, kajti opazil je bil ostroge na škornjih barona Schmelinga.

»Seveda,« je rekel delavec. »Gospod iz Zehlena zmerom jaha konja.«

Spet je Leona zgrabila nevidna pest in ga tiščala naprej. Skoro dirjal je vzdolž kopalniškega parka in prispel v svojo tesno sobo v tihi hiši. Naglo je zgrabil svojo potno torbo, jo odprl in vzel iz nje revolver. Prepričal se je, da je orožje nabito. Nato ga je vtaknil v žep in nevidna pest ga je spet suvala naprej. Hitel je, kakor bi se bil bal, da ne bi prišel prepozno.

V njegovih ušesih je šumelo, kakor bi bil v njih vihar. Nič več ni slišal svojih korakov. Nič več ni čutil tal pod nogami. Prav za prav ni hotel naprej, le nevidna pest ga je porivala, da se ni mogel ustaviti.

Ves je bil poten. Lasje so se mu lepili na sencih. Močno je sopihal. Zdej pa zdaj se mu je zazdelo, da je jezdit nekdo za njim. Ko pa se je ozrl, ni videl nikjer nikake žive duše.

Nato je obstal in se skrtil ob poti za neki grm. Z revolverjem v tresoči se roki je prežal na kos poti, na katero mora kreniti jezdec, ko prispe do grma.

Ne ena njegova misel ni bila jasna, vsega

je prevladovala besna ljubosumnost, ki je terjala žrtve. Kakor žival je hlepel po krvi svoje žrtve. Strel iz revolverja je bil njegovemu besu premalo. Smrt tekmeča se mu ni zdela nič proti strašnim bolečinam, ki jih je trpel zaradi tega moža.

Lahen šum v grmičevju ga je nekoliko zdramil. Ozrl se je in zazdelo se mu je, da tiči v grmovju še neki drugi človek z revolverjem v roki in z besnim obrazom. Najrajši bi bil preiskal vse grmovje, da bi se rešil tega privida, toda ni se upal s svojega prostora. Čakati mora na jezdeca in obračunati z njim.

Tedaj ga je zagledal. Oblački prahu so se vzdigovali izpod konjskih kopit.

Leon se je še bolj skrtil za grm in vzdignil revolver. Roka se mu je tresla ko listi na veji. Udarci konjskih kopit so prihajali vse bliže. Leonovi živci so bili skrajno napeti. Njegove oči so razločno videle. Čisto blizu je prišel jezdec. Nevidna pest je sunila Leona nekoliko naprej. Hotel je vzdigniti revolver višje, tedaj pa mu je roka omahnila in oči so se mu zaprle. Samo trenutek prehitro so mu odpovedali živci. Konj z jezdecem se je čedalje bolj oddaljeval.

Kakor omamljen je sedel nekaj časa na suhih tleh z očmi, uprtimi v daljavo.

Ničesar ni videl in ničesar slišal. Nevidna pest, ki ga je bila prignala sem, je izginila. Njegovi udi so bil težki kakor svinec.

Nato pa je globoko zavzdihnil. »Hvala Bogu, da nisem postal strahopeten morilec Hvala Bogu!«

Trudno in zgražaje se nad samim seboj se je plazil po isti poti nazaj.

»Ne, tako«, je govoril sam s seboj, »v častnem boju naj umre bednik, da bo vedel,

kakaj ga bom ustrelil. Ko bo umiral, se bo moral zavedati, da je postal žrtev svojega lastnega lopovstva.«

Ves zbit se je vrgel Leon doma v sobici na svojo posteljo. Samo ena želja je bila v njem: naspiti se mora da spet zbere svoje moči.

»Časten dvoboj mora biti,« je še pomislil. »Pa po možnosti brez prič. Eden izmed naju je preveč na svetu...«

Drugo poglavje

Dvoboj brez prič. Ta misel ga ni več zapustila. Oba se morata primerno dogovoriti in dati pismeni izjavi o dogovorjenem dvoboju. Na ta način bo tisti, ki bo dvoboju preživel obvarovan suma umora.

Vročično je Leon več dni iskal po okolici primeren prostor za dvoboj. Naposled je odkril na gozdnatem hribčku, ki je stal neda leč od ceste, držče v Zehlen, samotno kapelico, ki so mu jo že v mestecu hvalili kot zanimivo posebnost. Knez Puttner, ki je bil lastnik graščine v Braunsbadu, jo je bil dal zgraditi v spomin na svojo prezgodaj umrlo mlado ženo. Jelke in bukke so rasle na prostoru, kjer je stala lepa kapelica.

Ta kraj se mu je zdel primeren. Tu naj se odloči usoda. Pogledal je v kapelico in pomislil, da bo ta prostor prav zadoščal za ranjenca ali mrtveca, ki ga bo treba po dvoboju kam spraviti.

Za ranjenca? Ne. Niti trenutek ni računaj z možnostjo, da bi mogel tekmeča samo raniti. Bil je odličen strelec. Da bi bil lahko tudi sam zadet, so njegove misli tisto izkjučevale. Meril bo v njegovo glavo, da bo iz njegovih možganov zbrisal spomin nanjo...

(Dalje)

Kmetijski svetovalec

Kako je treba obdelati vrt

Kadar izgine sneg in ni zemlja več zmrzla, je čas za globoko prekopavanje (rigoliranje). Kjer rigoliranje ni potrebno, zemljo le pognojimo in prelopatamo in pustimo v kepah do časa, ko jo pripravimo za setev ali saditev.

Najboljše je, če pognojimo ali prelopatamo zemljo že jeseni. Če pa tega nismo storili, moramo gledati, da spravimo gnojilo pomladi čimprej v zemljo, vsaj 10 do 14 dni pred setvijo. Pomladi ne smemo gnojiti s svežim hlevskim gnojem, temveč že z uležanim. Najboljši je mešan konjski in kravji gnoj, a tudi samo konjski zadošča. Hlevski gnoj ima vse potrebne snovi v sebi, to je dušik, kalij in fosfor.

Ako nimamo hlevskega gnoja, je dober kompost, ki je hlevskemu gnoju enakovreden, če je še čisto predelan, odnosno prhel. Kompost se pripravi tako, da vse leto zbiramo na vrtu v skritem kotu travo, listje odpadke razne zelenjave, žaganje, saje, lesni pepel (premogov pepel ni nič vreden), cestno blato, jajčne lupine, zdrobljen zid, zdrobljeno opeko, gnil les in podobno. Kup je treba trikrat ali vsaj dvakrat v letu premetati, da pride zrak do vseh teh odpadkov in jih razkroji. Polnovredno gnojilo je tak kompostni kup šele po dveh letih.

Razkrojiš pa tak kup na umeten način že prej, to je v štirih do šestih mesecih, in sicer z neoljenim apnenim dušikom. Na približno en metrski stot kompostnih odpadkov potreujemo pet kilogramov neoljenega apnenega dušika, vse skupaj temeljito premešamo, polijemo s 150 litri vode, dobro steptamo in pokrijemo s plastjo prsti. V desetih dneh je treba znova politi s 100 litri vode, ker kup ne sme biti nikoli suh. Dobro je, če je kompost naložen na ilovici ali betoniranih tleh, da gnojna voda ne odteče v zemljo. Dober je dalje tudi, če je kup od strani pokrit z deskami. V kupu se tako začne naglo presnavljanje, ki ga oskrbi neoljeni apneni dušik. Ta tudi zamori ves mrčes v kupu.

Napol prhli kompostni kup, ki še ni dozorel, lahko z neoljenim apnenim dušikom spremenimo v oprstenino v kratkem. Če ga zdaj premešamo z neoljenim apnenim dušikom, bo ta kompost že letos v pozni pomladi dober za gnojenje.

Vsako drugo leto gnojimo lahko namesto s hlevskim gnojem ali kompostom kar z umetnim gnojilom. Pomniti pa je pri tem treba, da gnojenje s samim umetnim gnojilom, ne da bi kaj zemlji postregli s hlevskim gnojem ali kompostom, zemlje ne izboljšuje. Izmed umetnih gnojil je najboljše uporabljati nitrofoskal, katerega sta dve vrsti, in sicer I. in II.. Nitrofoskal I. je za rahlo, II., pa za težko zemljo. To gnojilo vsebuje dušik, fosfor in kalij. Na en kvadratni meter vzamemo navadno okoli sedem dekagramov nitrofoskala in ga v rani pomladi nizko podkopljemo v zemljo. Pomnimo pa, da je umetno gnojilo samo dodatek, ki zemlje ne izboljšuje. Zato je vsaj od časa do časa potrebno zemljo dobro pognojiti s hlevskim gnojem ali kompostom.

Zemlji je zelo potrebno tudi apno, ki mora biti za apnjenje napol ugašeno in razpadlo v prah. Zemljo oapneniš v pozni jeseni, pozimi ali v prav rani pomladi. Natrosiš apno po vsej površini in ga potem plitko podkopljеш. Čisto ugašeno apno kakršno se rabi za zidavo, je nerabno. Apno učinkuje več let. Zato ga smemo trositi kvečjemu vsako četrto ali peto leto. Pomni pa, da ne smeš apna trositi skupaj s hlevskim gnojem, ker bi apno uničilo gnoj in bi vse gnojilne snovi iz gnoja izpuhtele v zrak.

Najlepše postrežemo zemlji, če jo pognojimo jeseni s hlevskim, v rani pomladi pa z umetnim gnojilom. Tako je koristno gnojiti zlasti drevje, ki je jeseni obilno rodilo.

Lesni pepel je dober nadomestek za kalijeva in fosforna umetna gnojila. Ker v pepelu ni dušika, dodamo tega z gnojnicami ali z dušikovimi umetnimi gnojili. Precej je v pepelu tudi apna, kar veča njegovo gnojilno vrednost.

Na 100 kvadratnih metrov potrosimo 50 kg lesnega pepela in ga nizko podkopljemo, pri čemer poskrbimo, da se dobro zmeša z zemljo. To storimo nekaj tednov pred setvijo, vendar je jeseni in pozimi ob nekem vremenu najprimernejši čas za gnojenje s pepelom. Razen pepela so tudi saje dobro gnojilo. Imajo obilo dušika in so primerna zlasti za vrt.

Letos ne bo preveč živeža, zato si vsi, ki imate vrtove, dobro preberite ta navodila in obdelajte vrt, na katerem lahko ob skrbi obdelavi pridelate vso zelenjavo, mnogo ranega krompirja in drugih povrtnin, pa tudi mnogo sadja, če imate zasajeno na vrtu sadno drevje.

Pomladno škropljenje vrta z arborinom se mora izvršiti, preden začne drevje brsteti, torej skoro še pozimi. Na devet delov vode vzamemo en del arborina in s to mešanico prav izdatno poškopimo drevesa. Debla pa odragnemo z ostro žično ščetko (krtačo), ki jo pomakamo v pripravljeni razredčeni arborin. Tako ugonobimo ves mrčes. Za koščičasto sadno drevje, ki je zelo občutljivo, vzamemo samo petodstotno mešanico vode in arborina. Opozorjamo, da se drevje ne sme več škropiti s tem škropivom, če je že količkaj odgnalo, ker bi s tem uničili poganjke!

Kako povečati pridelek turščice. Z dobrim in pravilnim gnojenjem se lahko pridelek turščice zelo poveča. Po navadi se gnoji turščica s hlevskim gnojem med jesenskim oranjem. Turščica zelo dobro uspeva v zemlji, ki ima obilo dušika. Če niste preorali zemlje v jeseni, lahko opravite to tudi pozimi ali zgodaj pomladi. Dobro gnojilo za turščico kot dodatek hlevskemu gnoju je nitrofoskal, ki ga posujete po njivi pomladi. Uspeh pa seveda ni odvisen samo od gnojenja, temveč tudi od semena in obdelave med rastjo. Zemlja za setev turščice mora biti globoko zrahljana.

Apneni dušik ne sme ostati na vrhu. To umetno gnojilo trosimo tako, da ga spravimo plitko v zemljo, in sicer ga podorjemo ali pa preorano zemljo potrosimo in potem z brano premešamo s prstjo. Trosenje apnenega dušika po snegu ni priporočljivo. Potrosiš pa ga lahko, če potem pade nanj sneg. Iz apnenega dušika, ki ostane na vrhu, izhlapi mnogo dušika, ki je dragoceno gnojilo. Opozorjamo še, da se z apnenim dušikom ne sme gnojiti, kadar rastline že zelenijo, ker jih to gnojilo osmоди.

Kmetovalce opozorjamo na glasilo Kmetijske družbe, registrirane zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani. »Kmetovalec«, ki v naša obila kmetijskega pouka in razglabljanja okoli kmetijskih vprašani. Noben umni kmetovalec ne bi smel biti brez »Kmetovalca«, ki izhaja enkrat na mesec in stane letno s koledariem le 25 din. Uprava »Kmetovalca« je na Novem trgu 3 v Ljubljani.

Ženski vestnik

Lepotičje imate doma v kuhinji

Francozinje pravijo, da ima vse, kar potrebuješ za nego lepote, doma v kuhinji, odnosno v jedilni šhrambi. Zato ti ni treba kupovati drago lepotičje.

Kadar čutiš, da ti polt vene in da se ti začnajo delati gubice, vzemi sveže masti in jo počasi razgrej. Potem ji primešaj 20 do 30 kapljic bençojeve tinkture (dobiš v drogeriji) ter dobro raztepi. Ko postane ta zmes mlačna, si namaži s njo obraz in jo pusti na obrazu četrt ure.

Polt si osvežiš in zravnáš gubice tudi s sirovim rumenjacom. Obraz in vrat si umiš s toplo vodo in masnim milom, oplakni ju s hladno vodo in dobro osuši z obrisačo. Nato razmaži po obrazu in vratu dva sirova rumenjaka. Le po očeh ne smeš mazati. Potem počakaj pet do deset minut, ne da bi med tem

govorila ali se smejala. To se pravi, da se obraz ne sme medtem prav nič gibati. Ko se rumenjaki dobro posuši, ga zmij z mlačnim kamilčnim čajem in namaži obraz in vrat s čistim lanolinom. Nato počakaj kakšno uro. Če koža ni medtem časom vpila vsega lanolina, obriši obraz.

Čisti med, ki mu prideneš žličko limonovega soka, napravi kožo nežno in preprečuje gube.

Zelo dobro za obraz je sirovo sveže mleko. Z njim si namažeš obraz zjutraj in zvečer ter pustiš, da se mleko na obrazu posuši. Ko je mleko suho, ga zmiješ z vato, namočeno v močnem kamilčnem čaju.

Za utrujene oči je dobra kuhinjska sol. Deni v liter vode 14 gramov kuhinjske soli. Ta raztopina je najboljša kopel za oči in sicer devaš na zaprte oči obkladke, namočene v tej vodi, in jih pustiš vselej 10 minut na zaprtih očeh.

Izvrsten zobni prašek si napraviš iz pomarančnih olupkov. Te posušiš pri ognju in zdrobiš v prah. Pridaj malo zmlete krede in v prah zdrobljenega rmana.

Za kuhinjo

Krompirjev golaž. Zarumeni bledorumeni na masti precej veliko na drobne koščke zrezano čebulo, proti koncu primešaj precej sladke in malo polostre paprike. Dodaj poldrugi kilogram zrezanega krompirja, ki naj se pari pokrit, dokler čebula temneje ne porumeni. Paziti pa je treba, da se ne prižge. Potem po malem zalivaj z juho ali pa kar z vodo. Ko je krompir mehak, zalij ponovno. Ako zrežeš vanj hrenovko, mu zboljšaš okus. Krompirjev golaž je dober s polento.

Vinska in pivova juha. Za pet krožnikov vinske juhe potrebuješ tri krožnike belega vina in tri krožnike vode. V posebno posodo deni tri do štiri rumenjake, poldrugo žlico moke in malenkost sladkorja, premešaj vse dobro in nato dodaj gori omenjeno mešanico vina in vode. Ves čas pa moraš brez prestanka mešati. Kuhaj to juho samo pet minut. Dodaj narezane oprazene žemlje. Podobno se napravi pivova juha. Vzeti pa moraš zanjo poldrugi liter mleka, eno steklenico piva, dve žlici moke in tri rumenjake.

Suhe češplje z vinom. Operi suhe češplje s toplo vodo in jih deni v posodo, ki je za polovico večja kakor množina češpelj, katere nočeš kuhati. Dolij do vrha vode, skuhaj češplje, a ne premeško, daj jih na krožnik, potrosi jih s sladkorjem, a sok daj še malo prevreti in ga potem polij čez češplje. V soku lahko skuhaš malo vina, sladkorja, limonovih lupinic in cimta, če hočeš, da bodo češplje posebno okusne.

Solata iz repnih cim. Če imaš navadno repo v neprehladnem prostoru, začne odganjati. Ti odganjki ali cime so prav dobri za solato. Repne cime dvakrat dobro opari s krompom, da jim odvzameš neprijetni duh. Nato jih oblij z mrzlo vodo, da jih ohladiš, in pripravi solato s kisom in oljem.

Krompir s smetano (ali s mlekom). V plitki ponvi razpustiš mast, pridaš sesekljane čebule in zelenega peteršilja ter opečeš v tem krompir, ki si ga prej skuhalo, olupila in še toplega razrezala. Ko je krompir zlatorumen, ga poliješ z gosto kisló smetano (ali z mlekom). Ne smeš pa priliti toliko smetane ali mleka, da bi krompir plaval v omaki.

Praktični nasveti

Proti osivenju las je najboljše sredstvo umivanje las z mlačno vodo, pomešano s pristnim vinskim kisom. Daj na dva dela vode en del kisa. Kadar si lase tako umiješ, si vse lasišče zmasiraj s prsti, ki jih pomakaš v razredčeno kisovo vodo.

Premogov pepel porabi za vrtna pota. Premogov pepel ni gnojilo, zato ga meči na poseben kup in z njim zdaj spomladi na debelo posuj vrtna pota. Če dodaš še malo peska, boš imela prav trdna in suha pota. Tudi plevel ti ne bo na takih potih rasel.

Milnica (žajfnica) je dobro gnojilo. Vinska trta okrog hiše in sadno drevo se lepo razvijata, če jima od časa do časa prilijemo nekoliko milnice. Posebno koristna pa je milnica za polivanje komposta, če ga imamo kje v bližini hiše. Ta voda hrani namreč v sebi precej kalija, ki je odlično gnojilo.

RADIO

Liubliana

od 2. do 9. marca

Nedelja, 2. marca: 8.00: Jutrnji pozdrav. 8.15: Kvartet pihal (flavta, klarinet, rog, fagot). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Radijski salonski orkester (vodi Novšak). — 10.15: Verski govor (p. Gvidon Rant). — 10.30: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda. — 11.00: Havajski kvartet, vmes bodo pele sestre Finkove (spremljal bo prof. Mihelčič). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Veseli domači zvoki: Radijski komorni zbor in radijski orkester (dirigent Šijanec). — 16.30: Smučarska telovadba in Zveza fantovskih odsekov (inž. Neřima). — 17: Kmetijska ura: Sadovnjake gojimo pozimi (Fran Kafol). — 17.30: Po domače (plošče). — 18.15: Pevski zbor »Krakovo-Trnovo«. — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Ura slovenske pesmi in besede: Pesmi Brede Ščekove bo pela Vida Rudolfova, pri klavirju prof. Lipovšek, vmes recitacije Kettejevih pesmi. — 20.30: Pevski in orkestralni koncert (Franc Deržaj in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Iz slovenskih oper (plošče).

Ponedeljek, 3. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Koncert godbe grenadirske garde (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila, objave. 17.30: Pisan spored radijskega orkestra. — 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.30: Plošče. — 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Franc Vodnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura: Zagreb govori. — 19.40: Čajkovskij: Romeo in Julija, uvertura (plošče). — 20: Shakespeare. Romeo in Julija, žaloigra (člani Narodnega gledališča v Ljubljani). — 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 4. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Pisani zvoki (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Koncert slovanske glasbe (radijski orkester). 14.00: Napovedi, poročila. 14.15: Solska ura: Naše narodne pesmi bodo pele učence II. deliške meščanske šole (vodila bo Laharnarjeva). 17.30: Ruske pesmi (plošče). 18.00: Celosolo (koncert prof. Cende Sedlbauerja), pri klavirju prof. Lipovšek. 18.40: Magični strupi v življenju in znanosti (prof. Miroslav Adleščič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Janez Evangelist Krek na delu za našo narodno državo (prosvetni inspektor Kranjec iz Ljubljane). 19.40: Plošče. 19.50: Solska posvetovalnica (prof. Etbin Bojc). 20.00: Polke in koračnice (plošče). 20.30: V operetnem čaru (pel bo Ado Darian, igral pa radijski orkester; dirigent Šijanec). 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 5. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Vesele orkestralne točke (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Stanko Avgust bo igral na harmoniko. 14.00: Poročila, napovedi. 17.30: Messenger: Dva goloba, suita (plošče). 17.45: Mladinska ura: Žiga Zois. Zgodovinska igra. Spisal Arnošt Adamič. Izvajali bodo člani radijske igralne družine. 18.40: Za нравni preporod naroda (prelat Janez Kalan). 19.00: Napovedi, poročila, objave. 19.25: Nacionalno predavanje: Vojaška ura. 19.55. Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanske opere v I. odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja. v II. odmoru napovedi, poročila.

Četrtek, 6. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Godalni oktet Squire (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Zbor učencev orglarske šole. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Pisani zvoki (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Beograd bo govoril. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Reproduciran koncert simfonične gla-

sbe. 21.00: Koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 7. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 11.00: Solska ura: Robinson Cruzoe nekdanj in njegov otok sedaj (Viktor Pirnat). 12.00: Naših pesmic vrsta cela, poslušalce bo razvnela (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Jugoslovanski nacionalni spored (radijski orkester). 14.00: Poročila, objave. 14.10: Tujskoprometna poročila: Planica. 17.30: Šrnel »Skrjanček«. 18.10: Ženska ura: Delavka in knjiga (Matjanova Milena). 18.30: Plošče. 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Sueski prekop (dr. Valter Bohinec). 19.40: Plošče. 19.50: Izseljenska poročila. 20.00: Koncert (Ksenija Kušejeva in radijski orkester). 21.30: Mandoline in balalajke (plošče). 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 8. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: V venček napeve vesele zložimo, s ploščami žalost, skrbi preženimo. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: V venček napeve vesele zložimo, s ploščami žalost, skrbi preženimo. 14.00: Poročila, objave. 17.00: Otroška ura: Trije potepini (članice narodnega gledališča). 17.30: Iz knjige pripovedk (plošče). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.40: Nekaj koračnic (plošče). 20.00: Zunanje-politični pregled (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Pisan večer: Ježkove muhe št. 3. Besedilo prispeval

Predno
greš spat
čisti zobe
Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

Ježek. Izvajali bodo člani radijske igralske družine. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Zamorci baje znajo govoriti z opicami

Svoječasno je nemški raziskovalec Afrike dr. Arthursther dobil od guvernerja afrške kolonije Sierra Leone dovoljenje, da sme ustreliti dve gorili v Mendenski pokrajini. Po teden dni trajajočem napornem potovanju je raziskovalec s spremstvom prispel v mendenski pragozd. Vest o njegovem prihodu se je hitro razširila in poglavar nekega zamorskega plemena ga je prišel obiskat, da bi mu ponudil svojo pomoč pri lovu na povodne konje Sele, ko mu je gost spričal, da je prišel samo z namenom ustreliti dve gorili, ki jim pravijo domačini v obeh krajih babooni, je prišel poglavar v zadrego in z veliko obzirnostjo mu je pojasnil, da ne more verjeti, da ima res namen ustreliti gorilo kajti gorile so domačinom svete živali in zato bi na mestu ubili vsakega lovca ki bi gorilo ustrelil. Ker je pa dobil poglavar povelje, naj gošta ščiti, in ker je imel nemški raziskovalec priporočila z vsehkih mest mu je poglavar predlagal, naj se raiše omeji na povodne konje.

Toda nemški raziskovalec je vztrajal na tem, da ustrelji gorilo. Še istega večera je krenil na pot. Izvedel je, da mora biti gorilska družina približno en dan hoda daleč v pragozdu. Ker je imel s svojimi lovci, je bil prepričan, da ne bo težavno ustreliti gorilo, kajti te opice se drže navadno po cele dneve na istem mestu. Zvečer istega dne je res zagledal staro gorilo, na je bilo že pretemno, da bi jo mogel uspešno zaledovati. Zato je postavil s svojimi lovci šotore ob obočju. Zjutraj ob štirih pa so krenili proti vzhodu, dokler se ni pojavil domočin, ki jim je ves razburjen povedal, kje se skriva gorila. Nemški raziskovalec je moral napraviti precej velik ovinek če je hotel priti proti vetru do goril. Ko je na stonil čez majhno trato je navahla nani telna domačinov. Pobili so ga na tla, mu vzeli puško ter zvezali roke in noge.

Nič niso pomagale grožnje z neuhajšimi kaznimi. Domačini so se delali, kakor da soloh niso razumeli. Obnemem so pa razili, da se mu zgodilo nič hudega. Tako je lahal dobri četiri ure na tleh v ujetništvu zamorcev, ko so se naenkrat začele, na drugi strani trate močno majati veje. Zaslusal je srčno rnenčanje, in iz gostega velevja se je privahala velika gorila. Bil je orjaški samec, ki je obstal na robu trate in pokazal lovcu ostre zo-

be. Raziskovalec se je gorile ustrašil, kajti kolikor je poznal navade teh živali, je vedel, da se gorila pripravlja na napad. Res jo je takoj ubrala proti njemu, napravila je nekaj korakov, potem se je pa ustavila, poskočila in se začela gugati. V naslednem trenutku je stopil eden izmed zamorcev proti opici. Bil je brez orožja. Prilbil se ji je na 20 korakov, potem pa se vrgel na tla in začel kričati. To je bil znani znak »ko ko en-golo! bvama ma kuma ki,« kar pomeni v zamorskem jeziku: »Vidim te, gorila nismo tvoji sovražniki.«

Tedaj pa se je zgodilo nekaj neopredeljenega. Orjaška opica je nekaj časa mirno stala, roke je imela povešene ob telesu, njene oči so dobile čuden izraz, naposled se je pa obrnila in odhlačala nazaj v pragozd. Več minut so se slišali glasni kriki in od vseh strani odgovori na te krike, potem je na zavlada v pragozdu spet tišina. Raziskovalec je ostal nekaj časa sam. Kmalu na je prišel neki zamorec in mu vrnil puško, drugi pa mu je prinesel torbo z naboto. Nato so ga zamorec izpustili in odšli.

Pozneje je dr. Arthursther celih 17 dni iskal drugo gorilo, pa ni nobene našel. Po povratku se je pritožil guvernerju. Stari guverner ga je mirno poslušal, potem mu je pa odgovoril smeje se: »Dragi gospod, proti temu se ne da nič ukreniti. To so bili zamorec mendenskega plemena. Njim je gorila sveta. Prepričani so, da jih gorila ščiti. On zna baje tudi govoriti z njo. Gotovo so ti torej svetovall, nisi vas pustil pri miru, če bih nazaj v pragozd in gorila jih je ubila. Sicer nead verjamem, da zna govoriti z opicami, toda v pragozdu se dogajajo čudovite reči, o katerih nimamo mi Evropejci nit poima.«

× Zračni pritisk škoduje usesu bolj kakor moč poka. V Londonu preprosto o oblastva ljudem, naj ob letalskih napačkah pazijo med drugim zlasti na svoja ušesa, da ne bodo trpela škode od eksplozij. Znanstvenik dr. Littler pravi, da sluhu ne škoduje moč poka kolikor zračni pritisk odraža trest, s katero narašča zračni pritisk, temveč od raznočenja. Pri tem je zanimivo, da je za sluh toliko nevarnejše, čim manj se toplo, čim ostrejši je pok.

× **Opica je premagala zločinca.** Dveletni šimpanz Jacko je napravil konec de.ovanju enega najnevarnejših ameriških razbojnikov, Toma Colledgea. Broocklynski trgovec Louis Ferrara je pred časom privedel Jacka iz vročih krajev domov in je dal zanj napraviti prostorno kletko, ki je stala v njegovem stanovanju. V stanovanju je igralo nekega večera pol tucata gostov karte, ko sta nenadno vdrila v stanovanje dva zakrinkana razbojnika s samokresoma v rokah in zavpila: »Roke kvišku!« Presenečeni gostje so se dali opleniti brez odpora, le Lou's Ferrara je bil toliko priseben, da je pobral denar na mizi in ga zagnal v Jackovo kletko. Zato ga je eden izmed razbojnikov z ročajem pištole pobil na tla, potem pa je skušal seči v kletko po denar. Toda Jacko ga je zgrabil za roko, ga potegnil bliže in mu odrezal kos ušesa. S krikom in ves krvav je ranjenec s svojim tovarišem pobegnil. Večji del plena sta pustila na mestu. Razbojnika sta sicer ušla, toda policija ju je mogla potem prijeti. Že dva dni pozneje je v neki newyorški preimstni krčmi aretirala moža, ki je imel obvezo obojnih ušes. Manikalo mu je kos ušesa, in tako je policija vedela, da ima pred seboj enega izmed razbojnikov, ki sta vdrila v Ferrara v stanovanje. Po bližnjem ogledu so spoznali, da ni bil nihče drug kakor ganster (razbojnik) Tom Colledge, ki so ga že dolgo zaman iskali. Njegov paidaš je pravici tudi kmalu padel v roke.

× **Otroška trma zakrivila ločitev zakoncev.** Hčerka milijonarja Harryja Twinglea v Chicagu si je za god zaželela pravega mladega kita. Oče, ki je bil slepo zaljubljen v svojega otroka, mu je izpolnil željo. Nekaj dni pred godom je dobila z Aljaske pravega kita, ki so mu napravili na vrtu potrebno jezero. Toda že čez nekaj dni je razvajena hčerka v ihtenju spremenila svojo prvotno željo. Tik pred godom je sporočila očetu, da ji kit ni všeč in da si želi pravi zrakoplov. Oče milijonar je sicer poskušal razjasniti otroku, da je kaj takega nemogoče. Hčerka pa je spričo tega planila v krčevit jok. Oče je izgubil potrpljenje, in hčerka je prvič v svojem življenju dobila, kar bi ji bil naložil vsak oče. S tem je oče nalil olja na ogenj. Otrok se je drl ko obseden, dokler ni pritekla mati, ki se je silno razhudila nad očetom. Zadeva je popustljivo mamico tolikanj ogorčila, da je pri priči vložila ločitveno tožbo. Na razpravi, ki ji je prisostvovalo veliko število radovednega občinstva, je sodnik razsodil v prid matere in hčere. Milijonar je bil obsojen na večjo vsoto, poleg tega pa je prišel ob ljubljeno hčerko, ki je bila prisojena materi.

× **S petrolejem zastrupljeni kit.** Dva ribiči so na vožnji na Grenlandsko nedavno našli na 400 mrtvih kitov. Našli so uči razbitine neke ladje. Po morju je plaval neko lje, ki se je izkazalo kot mešanica petroleja in ribjega olja. Kaže, da je kaka ladja s petrolejem zadela na mlinu in se potopila. Petrolej, ki se je razlil iz ladje se je razširil po morju in zastrupil kite. Več kitovkih trupel je že razpadlo druga so bile v ledu zamrzla in skoro povsem ohranjena. Neprijetljivo pa je, kako je prišlo na razmerno majhnem prostoru toliko kitov skupaj.

× **Orjaška drevesa v Ameriki.** Prva orjaška drevesa je odkril leta 1850, raziskovalec Loob v zapadni Kaliforniji. V tako zvanem Mamkutovem gaju je našel okrog 90 velikanskih iglavcev, ki im pravijo domačini sekvoje. Pozneje so odkrili sekvoje tudi drugod. Zdaj so po vseh Zedinjenih državah zaščiteni kot ena izmed največjih naravnih znamenitosti. Ti iglavci dosežejo starost do 5000 let. Pred 150 leti je vihar podrl sekvojo, ki je bila 144 m visoka. V votlini tega orjaškega debela se je lahko človek izprehajal. Orjaška drevesa so tudi avstralske evkalipte, visoke 150 m. Ta drevesa rasto tudi v močvirnatih krajih Francije, Italije in Španije.

× **Naša zemlja je čedalje manjša.** Znanstveniki so ugotovili, da izgubi naša zemlja vsako leto precej toplote in polimer se vsakih tisoč let zmanjša za približno 12 centimetrov, kar pomeni, da izgublja zemlja vsakih tisoč let za okroglo 30.000 kvadratnih ki-

lometrov na površini (vsa površina zemlje meri 510 milijonov kvadratnih kilometrov).

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni

DOLGOROČNO POSOJILO

dajemo članom varčevalcem vseh slojev, državnim in samoupravnim uslužbencem in posestnikom za kupnjo zemljišč, zidavo hiš. Ugodni pogoji. Informacije daje pooblaščen bančni zastopnik, Rajčeva ul. 1, vrata 1, Maribor. Priložite znamke din 3.— 56

GOSPODINJE, POZOR!

Večja partija prvovrstnih šivalnih strojev (konkurnega nakupa) je po izrednih nizkih cenah naprodaj pri »PROMET« v Ljubljani, Napoleonov trg 7. Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled. 59

JABOLČNICO ALI ŠAMPANJSKO VINO

zdravo, okusno, popolnoma enako naravnemu si napravite po receptu iz strokovno-gospodarskega lista. Ako ne odgovarja, se denar vrne. Za jabolčnik za 150 lit. 68 din, za šampanjsko vino za 100 lit. 38 din z natančnimi navodili. Poština vračunana. Ponudbe na E. Hribšek, Maribor, Tržaška 57.

KUPUJEM

po najvišji dnevni ceni krojaške, šiviljske, pletiljske volnene odpadke, bombaževe in kontenaste, stare čunje, razne vreče in juto. Kovačič, Tyrševa 35, bivše Strojne tovarne. 57

KOLESELJ

eno- ev. dvovprežni, dobro ohranjen, močna peresa, dva sedeža za pet oseb, mesto zadnjega sedeža tovor 200 kg, uporaben tudi za mesarja ali peka, se zelo poceni proda. Vaupotič Jakob, Ormož Hardek 18. 58

POZOR MIZARJI!

Furnirje panel in šperplošče v veliki izbiri poceni pri OBNOVA, F. Novak, Maribor, Jurčičeva ul. 6.

UČENCA ZA KLJUČAVNIČARSKO,

mehaniško ali mizarško obrt daje boljša kmečka obitelj z dežele. Javijo po vse samo boljši obrtniki, ki bi potrebovali takega učenca, na naslov: Josip Knezoci, p. Križovljan Cestica pri Ormožu. Navedejo naj se pogoji sprejema. 53

MOSTOVA ESENCA „MOSTIN“

4 našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najnižimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 30.—, po pošti din 50.—, 2 steklenici po pošti din 85.—, 3 steklenice po pošti din 115.—.

Preizkušen redlini prašek

REDIN ZA PRAŠICE

Pri malih prašičkih pospejuje »REDIN« prašek hitro rast krepki kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za stažerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

JESENOVE HLODE

staino kupuje vsako količino B. Kolb, St. Vid — Vižmarje. 61

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

St. 62.300 Anker ura prvi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okvir s pisano esencijo

Din 49.50

St. 62.301 ura s svetlejšimi kazalci in številnic

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik in vam ga pošlje brezplačno in poštne druzice

H. Sotinet

Ljubljana 6

Lesna protokolirana tovarna ur v švic.

Kdo je najboljši grafolog?

Uganili ste že, da je najboljši grafolog F. T. Karma, priznan po celim svetu in nepremagljiv v tej znanosti. Po Vaši pisavi lahko spozna vse, kar se tiče Vaše osebe — karakter, sposobnosti, služba, loterija, poslovni uspehi, ljubezen, zakonsko življenje, prijatelji, sovražniki, potovanja, bolezni, nevarnosti, ki vam pretijo, in katerih se morate ogniti, prilike, ki jih morate izkoristiti kakor tuji vse vrste razlag in nasvetov, ki vam bodo koristili vse Vaše življenje.

Vse to dobite popolnoma BREZPLAČNO, ako kupite najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. Knjiga je zelo interesantna in velikega pomena za Vaše življenje. Pošljite še danes vsa važejša vprašanja, katero vas zanimajo za Vaše bodoče življenje ter oin 30 za knjigo na moj natančen naslov F. T. KARMAH, Zalec. Denar se pošlje v naprej na čekovni račun 17455.

Bolni na pijučih!

Tisoči že ozdravljivi!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po popnenju vsašosa bolezen preneha.

RESNI MOZJE

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Cim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

POPOLNOMA ZASTONJ

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo

10.000 komadov za brezplačno razpošiljanje, pošite takoj, da se boste mogli tudi Vi priletevati med one srečneže.

Zbiralnica za pošto:

Pannonia - Apotheke, Budapest 72, Postfach 83, Abt. Z. 491.